

Voldoende schakels maar geen keten

*Advies van de commissie Diekstra
inzake Haags gezinsdrama*

d.d. 4 mei 2006

Voorwoord

Met een zekere regelmaat wordt de samenleving opgeschrikt door huiselijk geweld met een fatale afloop. Niet zelden vinden daarbij zowel (ex-)partners als kinderen de dood en soms wordt zelfs een heel gezin door het geweld weggevaagd. Onvermijdelijk komt dan steeds opnieuw de vraag op of zulke tragedies te voorkomen zijn en wat daar dan voor nodig is. Want voor een verantwoordelijke samenleving is het onverdraaglijk en onaanvaardbaar om niet alles gedaan te hebben wat mogelijk is om volwassenen en vooral kinderen te beschermen tegen huiselijk geweld en de fatale gevolgen daarvan. Elk drama stelt de samenleving daarom opnieuw voor de opgave om na te gaan wat daaruit geleerd kan worden en hoe het geleerde in praktisch en beleidsmatig handelen kan worden omgezet. Niet om er op die manier ooit garant voor te kunnen staan, dat zulke tragedies niet meer plaats zullen vinden. De beïnvloedbaarheid van het gedrag van de ene mens door anderen zal altijd zijn beperkingen kennen. Maar wel om de waarschijnlijkheid van huiselijk geweld en eventuele fatale gevolgen daarvan zoveel als mogelijk te verminderen.

Het voorliggende rapport is het verslag van een onderzoek naar het verschrikkelijke gezinsdrama dat op 27 november 2005 plaatsvond, deels in Den Haag, deels in de gemeente Rijssen-Holten, waarbij een moeder, twee kinderen en een vader, allen woonachtig in Den Haag, om het leven kwamen. Op verzoek van de burgemeester van Den Haag, drs. W.J. Deetman, de wethouder van Den Haag mevrouw drs. J. Klijnsma en de portefeuillehouder Jeugdzorg van het Stadsgewest Haaglanden, de heer T.P. van der Stoep, is nagegaan wat voor inzichten en aanwijzingen dit drama voor de bij de aanpak en voorkoming van huiselijk geweld betrokken instanties en organisaties mogelijk bevat. Gedurende haar onderzoek heeft de commissie gebruik kunnen maken van een groot aantal gegevensbronnen. Ze heeft zich daardoor een samenhangend en compleet beeld kunnen vormen van de feiten en gebeurtenissen die vooraf zijn gegaan aan het gezinsdrama. Waar de bescherming van de privacy van betrokken personen in het geding is, heeft de commissie besloten specifieke details over hetgeen heeft plaatsgevonden vóór of op 27 november 2005 niet in haar rapport op te nemen.

Het is en zal altijd navrant blijven dat wij als samenleving onze inzichten en werkwijzen dikwijls ontlenen aan de verbijstering en het verdriet over verschrikkelijke gebeurtenissen als de onderhavige. Maar het zou nog veel navranter zijn, als we dat niet zouden doen.

De commissie Diekstra inzake Haags gezinsdrama

Prof. dr. R.F.W. Diekstra
Mevrouw mr. S.E. Korthuis
E.H. Oskam

Inhoudsopgave

1. Opdracht en samenstelling commissie	4
2. Werkwijze van de commissie	6
3. De aanpak van huiselijk geweld in Haaglanden en het convenant	7
3.1 Algemeen.....	7
3.2 Project Huiselijk Geweld in Den Haag	8
3.3 Advies en steunpunt huiselijk geweld (ASHG)	9
3.4 Convenant Huiselijk Geweld	9
3.4.1 Aanleiding convenant.....	10
3.4.2 Definitie huiselijk geweld.....	10
3.4.3 Overwegingen voor convenant.....	10
3.4.4 Afspraken convenant	11
3.4.5 Overlegstructuur.....	12
3.4.6 Aandachtsfunctionaris.....	13
3.4.7 Contactfunctionaris.....	13
3.4.8 Verwijzingsafspraken.....	13
3.4.9 Functioneren convenant.....	13
4. Betrokken convenantpartners, hun protocollen, respectievelijk onderlinge convenanten.....	15
4.1 Politie Haaglanden.....	15
4.2 Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming	18
4.3 De Waag.....	18
4.3.1 Convenant tussen politie Haaglanden en De Waag.....	20
4.4 Openbaar Ministerie.....	20
5. 27 november 2005: Het drama en wat eraan vooraf ging.....	22
5.1 Constateringen en conclusies.....	22
5.1.1. Constateringen en conclusies t.a.v. geweldshistorie van het gezin	22
5.1.2. Constateringen en conclusies t.a.v. contacten met instanties.....	23
5.1.3. Constateringen en conclusies t.a.v. aansluiting betrokken instanties.....	23
6. Betrokkenheid van de instellingen bij de casus.....	25
6.1 Politie Haaglanden.....	26
6.2 Openbaar Ministerie: arrondissementsparket Den Haag.....	26
6.3 De Waag.....	27
6.4 Bureau Jeugdzorg	27
6.5 Raad voor de Kinderbescherming.....	28
6.6 Samengevat constateert de commissie het volgende t.a.v. de vragen A en B.....	28
6.7 Overige constateringen	30
7. Waarborgt het convenant de noodzakelijke hulpverlening?	33
7.1 Inleiding.....	33
7.1.1 Bureau Jeugdzorg	33
7.1.2 Politie Haaglanden.....	34
7.1.3 Openbaar Ministerie.....	34
7.1.4 Raad voor de Kinderbescherming.....	35
7.1.5 De Waag.....	35
7.2 Bevindingen van de commissie over de relatie tussen het convenant en de behandeling van de casus	36
8. Het toekomstig convenant: algemene bevindingen en aanbevelingen van de commissie	38
9. Slotwoord.....	40
10. Gebruikte afkortingen.....	42
11. Bijlagen	43
Bijlage a: Overzicht gesprekspartners commissie	44
Bijlage b: Convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag'.....	45
Bijlage c: Overzicht van commitment en verantwoordelijkheden van verschillende instanties, o.g.v. het convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag'.....	49
Bijlage d: Convenant 'Strafrechtelijke aanpak huiselijk geweld arrondissement 's-Gravenhage'.....	53
Bijlage e: Overzicht van commitment en verantwoordelijkheden van verschillende instanties, o.g.v. het convenant 'Strafrechtelijke aanpak huiselijk geweld arrondissement 's-Gravenhage'.....	64
Bijlage f: Tijdlijn gezin	68
Bijlage g: Andere opvallende zaken.....	70

1. Opdracht en samenstelling commissie

Op 27 november 2005 heeft zich binnen een gezin uit Den Haag een drama voltrokken met het trieste gevolg dat de vier leden van dit gezin zijn overleden.

Op initiatief van de burgemeester van Den Haag drs. W.J. Deetman, de wethouder van Den Haag mevrouw drs. J. Klijnsma en de portefeuillehouder Jeugdzorg Stadsgewest Haaglanden de heer T.P. van der Stoep is een onafhankelijke commissie ingesteld met de opdracht een onderzoek in te stellen naar de feiten en omstandigheden van het drama tegen de achtergrond van het convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag'¹.

De commissie is gevraagd bijzondere aandacht te geven aan de volgende aspecten:

- A De wijze waarop alle betrokken organisaties/instellingen in deze kwestie vooraf kennis droegen van relevante feiten en/of omstandigheden en op welke wijze die organisaties daarmee zijn omgegaan
- B De wijze waarop alle betrokken organisaties/instellingen (onderling) kennis en/of ervaring in deze kwestie hebben uitgewisseld
- C Nagaan of het convenant² huiselijk geweld in voldoende mate noodzakelijke en/of gewenste hulpverlening waarborgt
- D Mogelijke verbeterpunten voor te stellen i.c. lessen die uit deze zaak voor het toekomstig functioneren van het convenant zijn te trekken.

De commissie van onderzoek bestaat uit de volgende personen:

1. Prof. dr. R.F.W. Diekstra, voorzitter
2. Mevrouw mr. S.E. Korthuis, secretaris
3. E.H. Oskam, lid

De commissie is bij haar werkzaamheden ondersteund door mevrouw mr. C.H.L. de Vreeze.

In dit rapport doet de commissie verslag van haar werkzaamheden, worden relevante feiten weergegeven, worden bevindingen, conclusies en aanbevelingen gepresenteerd. De titel van het rapport "Voldoende schakels, maar geen keten" geeft naar het oordeel van de commissie de kern van de het antwoord op vraag omtrent de werking van het convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag' weer.

De commissie heeft getracht met de grootst mogelijke zorgvuldigheid haar werkzaamheden te verrichten. Zij heeft met verschillende vertegenwoordigers³ van een reeks van instellingen gesproken en hecht er aan te benadrukken dat er bij haar zeer veel waardering bestaat voor de openheid waarmee de gesprekspartners de commissie (uiteindelijk) van informatie hebben voorzien en te woord hebben gestaan. Tegelijkertijd betreurt de commissie het dat zij niet alle informatie die relevant is voor de onderbouwing van haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen aan haar opdrachtgevers heeft kunnen rapporteren.

---

¹ Zie voor het convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag' bijlage b.

² Bedoeld wordt het convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag' van 25 november 2004 (zie hoofdstuk 3).

³ In bijlage a is een lijst met gesprekspartners van de commissie opgenomen.

Dit vanwege het beroep van sommige van haar gesprekspartners op de vertrouwelijkheid van ter inzage gegeven informatie.

Bijzonder woord van dank voor de betoonde openheid willen de leden van de commissie richten aan de directe familieleden van de vier overleden personen. De commissie is zich bewust van het leed en verdriet dat in beide families heerst.

Teneinde de leesbaarheid van dit rapport te vergroten, dient de lezer onder de gebezigde begrippen het volgende te verstaan:

Convenant: Convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag' van 25 november 2004, mede daaronder begrepen de toelichting.

Commissie: Commissie Diekstra inzake Haags gezinsdrama.

Drama: De gebeurtenissen op 27 november 2005 met als trieste gevolg de dood van de vier leden van het gezin.

Huiselijk geweld⁴:

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer gepleegd is. Onder geweld wordt verstaan: de aantasting van de persoonlijke integriteit. Deze wordt onderscheiden in geestelijk en lichamelijk geweld. Alle vormen van relationeel geweld, dus ook seksueel geweld en kindermishandeling vallen hieronder. De huiselijke kring (of gezin) is de kring die bestaat uit (ex) partners, gezinsleden en familieleden.

---

⁴ Deze definitie van huiselijk geweld is de definitie die in het convenant wordt gehanteerd.

2. Werkwijze van de commissie

De commissie heeft zich als eerste georiënteerd op de beschikbare documentatie over het verschijnsel huiselijk geweld in de regio Haaglanden, het convenant en andere relevante documentatie. Tevens heeft de commissie zich grondig verdiept in de geschiedenis en de achtergronden van het betreffende gezin. Deze informatie en de feitelijke gebeurtenissen tot en met 27 november 2005 zijn beoordeeld in relatie tot de werking van het convenant.

Daartoe heeft de commissie in eerste instantie alle bij het convenant betrokken partijen aangeschreven met de vraag of leden van het betrokken gezin bij hen bekend waren. Indien dit het geval was, is gevraagd inzicht te geven in de beschikbare informatie.

Na bestudering van het materiaal zijn aan een aantal betrokken instanties nadere vragen gesteld. Vervolgens zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van Politie Haaglanden, het Parket van Justitie, Bureau Jeugdzorg, de Raad voor de Kinderbescherming, Inspectie Jeugdzorg en De Waag.

Tevens hebben leden van de commissie gesproken met vertegenwoordigers van de beide families van de bij het drama omgekomen personen.

Op basis van de beschikbare gegevens heeft de commissie analyses gemaakt en bevindingen, conclusies en aanbevelingen in concept geformuleerd. Alvorens deze definitief te maken, zijn alle geïnterviewde vertegenwoordigers van de genoemde instanties in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van (delen) van het conceptrapport ter toetsing van de gemelde feiten en daarop een reactie te geven.

De commissie heeft de opvatting dat voor een goed begrip van de bevindingen, conclusies en aanbevelingen opneming van alle feiten en omstandigheden die de commissie ter kennis zijn gekomen, belangrijk was geweest. De commissie heeft daarvoor op relevante onderdelen niet altijd toestemming weten te verkrijgen (zie voor een nadere uitleg hoofdstuk 5), hetgeen zij zeer betreurt.

3. De aanpak van huiselijk geweld in Haaglanden en het convenant

3.1 Algemeen

Huiselijk geweld komt vaak voor, hoewel niet exact bekend is hoe vaak. Afgaande op recent onderzoek betreft gemiddeld 20% van de bij de politie aangegeven geweldsdelicten geweld in huiselijke kring⁵. "Het merendeel van de geregistreerde geweldsincidenten speelt zich af binnen (huwelijkse) relaties en verbroken relaties". Regionaal onderzoek (Rotterdam) laat zien dat ongeveer 1 op de 5 verdachten van huiselijk geweld ook eerder als verdachte van huiselijk geweld met de politie contact heeft gehad in de drie jaren voorafgaande aan het gepleegde delict.

In 2005 waren er de regio Haaglanden 3000 aangiften van huiselijk geweld, waarvan 2000 betrekking hadden op de Gemeente Den Haag.

Naast het gemeentelijk beleid ter bestrijding van het huiselijk geweld, is er ook strafrechtelijk beleid geformuleerd in de Aanwijzing Huiselijk Geweld van het Openbaar Ministerie. De aanpak van huiselijk geweld moet, volgens deze Aanwijzing, gericht zijn op het acuut stoppen van het geweld en het voorkomen van recidive door gerichte interventies. Uitgangspunt is dat de verdachte van geweld gepleegd in huiselijke kring wordt aangehouden, dat in principe een proces-verbaal wordt opgemaakt en dat ook zonder aangifte van het slachtoffer de politie proces-verbaal kan opmaken. Daarnaast wordt daderhulpverlening zo gauw als mogelijk geïntegreerd in een strafrechterlijke aanpak. De reclassering is de noodzakelijke schakel tussen Openbaar Ministerie en daderhulp.

Maar het gaat niet alleen om het doorbreken van geweldspatronen, het gaat ook om het vroegtijdig signaleren van huiselijk geweld en een adequate hulpverlening aan zowel slachtoffers, plegers en eventueel kinderen die getuigen zijn geweest van het geweld.

Een niet eenduidige registratie en een onvoldoende toegeruste en samenhangende hulpverlening worden als belangrijkste knelpunten in de huidige aanpak van huiselijk geweld gezien.

Ingaande 1 januari 2006 is landelijk het beleid inzake huiselijk geweld uitgebreid. Per die datum dienen alle 35 centrumgemeenten voor vrouwenopvang een Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG) opgericht te hebben. Dit vanwege de gemeentelijke regierol inzake de aanpak van huiselijk geweld. Het ASHG dient als voorportaal en doorverwijzende instantie, zij verleent zelf geen hulp. De ASHG's worden gefinancierd door het ministerie van VWS en de betreffende centrumgemeente gezamenlijk. In Den Haag is het ASHG op 25 november 2004 gestart, de dag waarop ook het convenant is ondertekend.

De rol en taak van de gemeente op het terrein van de aanpak van huiselijk geweld is mede een gevolg van het kabinetsbeleid, dat een integrale aanpak onder regie van de gemeenten heeft bepleit. Hierbij zijn drie indicatoren genoemd:

---

⁵ Zie: Lunnemann, K.D., Bruinsma, M.Y. (2005) Geweld binnen en buiten. Aard, omvang en daders van huiselijk en publiek geweld in Nederland. Rapport Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum, Ministerie van Justitie.

- de aanwezigheid van een convenantarrangement tussen alle lokale partijen betrokken bij de aanpak van huiselijk geweld
- de aanwezigheid van een advies- en steunpunt huiselijk geweld
- de registratie van herhaling van huiselijk geweld.

In de regio Den Haag heeft de politie een voortrekkersrol in het organiseren van samenwerkingsafspraken gehad. In samenwerking met diverse hulpverleningsinstellingen heeft de politie op deze manier veel werk verzet om huiselijk geweld aan te pakken. De voortrekkersrol is per 1 januari 2004 overgedragen aan de gemeente. Dit heeft geresulteerd in een project Huiselijk Geweld en het convenant Huiselijk Geweld.

Ter zijde zij opgemerkt dat het convenant op 25 november 2004 in werking is getreden en dat de geweldsgeschiedenis in de casus die de commissie gevraagd is te onderzoeken eigenlijk al in 1992 is begonnen. Ook in de periode dat de vrouw in kwestie voor de eerste maal contact zocht met de politie (2003) bestond het convenant nog niet. Ook bestond in die tijd het ASHG nog niet en was het traject Kindspoor nog niet actief. Gedurende de laatste episode van de casus, van de aangifte door de vrouw op 2 mei 2005 tot en met het drama op 27 november 2005, waren de genoemde trajecten operationeel. Hierop is één aanvulling te maken. Het traject Kindspoor was tot 1 januari 2006 actief als pilot binnen 4 wijkbureaus van de Politie Haaglanden. Per 1 januari 2006 is Kindspoor beschikbaar in de gehele politieregio.

3.2 Project Huiselijk Geweld in Den Haag

Voor een efficiënte aanpak van huiselijk geweld in de regio heeft de gemeente Den Haag per 1 januari 2004 het project Huiselijk Geweld ontwikkeld, waarvan het doel is het terugdringen van huiselijk geweld binnen de gemeente en het beperken van de gevolgen van huiselijk geweld voor de inwoners van de stad. Men wil deze doelstelling realiseren door:

- een onderling samenhangend aanbod (integrale systeemgerichte ketenaanpak). Noodzakelijk zijn: preventie/vroegsignalering, adequate opvang, hulpverlening en nazorg aan slachtoffers, plegers, kinderen en overige betrokkenen bij huiselijk geweld.
- op de hoogte brengen van slachtoffers en plegers, van professionals, intermediairen en overige relevante beroepsgroepen van de mogelijkheden ter bestrijding van huiselijk geweld.

Het project bestaat uit de volgende deelprojecten⁶:

1. Publiekscampagne
2. Advies en steunpunt huiselijk geweld (ASHG)
3. Samenwerkingsverband huiselijk geweld⁷
4. Verwijsgids
5. Deskundigheidsbevordering.

Gezien het feit dat deelproject 2 en 3 relevant zijn voor de opdracht van de commissie, worden deze in het volgende nader beschreven.

---

⁶ De werking van het project is voor de eerste drie deelprojecten over de eerste acht maanden van het bestaan - gerekend vanaf 25 november 2004 - geëvalueerd door de GGD in het rapport "Evaluatie project huiselijk geweld" van 31 januari 2006.

⁷ Dit samenwerkingsverband is per 25 november 2004 geformaliseerd in het convenant.

3.3 Advies en steunpunt huiselijk geweld (ASHG)

Een belangrijk onderdeel van het project Huiselijk Geweld van de gemeente Den Haag betreft de start van een ASHG. Het Haagse ASHG is gestart op 25 november 2004, de dag waarop ook het convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag' is ondertekend.

Het ASHG heeft tot doel het vergroten van de meldingsbereidheid bij slachtoffers, plegers en overige betrokkenen van huiselijk geweld, en het bieden van informatie, advies en inzicht in de mogelijkheden om huiselijk geweld te stoppen. Het ASHG is 24 per dag telefonisch bereikbaar.

Volgens het "Plan van Aanpak project Huiselijk Geweld" van de gemeente den Haag moet het ASHG gekenmerkt worden door:

- laagdrempeligheid
- een goede bereikbaarheid (24 uur per dag, zeven dagen per week)
- een adequate werking van het hulpverleningssysteem waarbij het ASHG een trajectbegeleiding aan de cliënten biedt. De taken van de trajectbegeleider hebben betrekking op de meldingen die bij het ASHG binnenkomen en worden als volgt beschreven:
  - bieden van hulpvraagverheldering
  - bieden van consult- en/of advies aan intermediairen, professionals en overige betrokkenen
  - verrichten van intake gesprekken met cliënten, zowel face to face als telefonisch
  - een actieve begeleiding van een cliënt naar de juiste hulpverleningsinstelling
  - de coördinatie van hulpverlening wanneer deze plaatsvindt binnen verschillende instellingen. Één van de instellingen wordt verzocht als casemanager op te treden
  - onderhouden van vervolcontacten met cliënten en op afstand volgen van het hulpverleningstraject
  - registreren van meldingen en informatie- en adviesvragen.

Het ASHG kan zowel door slachtoffers, daders, derde-betrokkenen als hulpverleners gebeld worden⁸.

3.4 Convenant Huiselijk Geweld

Op 25 november 2004 is het convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag' door (eind)verantwoordelijken van een groot aantal bij huiselijk geweld betrokken organisaties en de gemeente Den Haag⁹ ondertekend.

De ondertekenende partijen zijn:

---

⁸ In het onder voetnoot 6 genoemde onderzoek concludeert de GGD onder meer dat het bij huiselijk geweld niet vanzelfsprekend is om het ASHG te bellen. Hulpverleners en in het bijzonder de politie zijn de belangrijkste verwijzers van mensen naar het ASHG. De hulpverleners van het ASHG staan de bellers adequaat te woord. Mensen kunnen hun verhaal goed kwijt en voelen zich serieus genomen. Het steunpunt wordt dan ook gewaardeerd met een ruime 8. De afronding van de aanmelding zou beter gestructureerd moeten worden, en gemaakte afspraken moeten helder en concreet zijn.

⁹ De gemeente Den Haag is vanuit verschillende posities betrokken: De gemeente Den Haag is:

- Bestuurder van de GGD (relevante GGD-afdelingen: afdeling Jeugdgezondheidszorg, afdeling epidemiologie, gezondheidsvoorlichting en het regionaal Steunpunt Seksueel Geweld).
- Medefinancier van het plan van aanpak huiselijk geweld.

- o de gemeente Den Haag
- o regiopolitie Haaglanden
- o Algemeen Maatschappelijk Werk
- o Parnassia (psycho-medisch centrum)
- o Stichting de Jutters (centrum voor jeugd GGZ Haaglanden)
- o Bureau Jeugdzorg Haaglanden
- o De Waag
- o Stichting Vrouwenopvang Pepita van Rijn
- o Goodwillwerk Leger des Heils regio Den Haag
- o Raad voor de Kinderbescherming
- o Mee Zuid-Holland Noord
- o Mevita (thuiszorg Den Haag)

Het Openbaar Ministerie is geen partij bij het convenant, maar heeft wel een intentieverklaring ondertekend en heeft daarmee commitment uitgesproken¹⁰.

Op 24 mei 2005 is de werking van het convenant verbreed met de ondertekening door gemeenten Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Zoetermeer en Wassenaar en twee in die gemeenten werkzame hulpverleningsinstellingen.

3.4.1 Aanleiding convenant

Er is een groot aantal instanties dat een rol speelt bij de aanpak van huiselijk geweld. Naast maatregelen als het eenduidig registreren, een goede dossieropbouw, en scholing van functionarissen binnen de eigen organisatie is een intensieve samenwerking tussen de verschillende (hulpverlenende) instanties van groot belang. Op initiatief van de regiopolitie Haaglanden heeft in 2001 de samenwerking tussen een aantal instellingen geleid tot een convenant over de behandeling van huiselijk geweld. Hierin werden werkafspraken en onderlinge verplichtingen vastgelegd. Op 1 januari 2004 heeft de politie haar voortrekkersrol in de aanpak van huiselijk geweld overgedragen aan de gemeente Den Haag. Onder regie van de gemeente Den Haag is vervolgens het convenant tot stand gekomen.

3.4.2 Definitie huiselijk geweld

In het convenant wordt huiselijk geweld, zoals eerder is aangegeven, als volgt gedefinieerd:

“Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer gepleegd is. Onder geweld wordt verstaan: de aantasting van de persoonlijke integriteit. Deze wordt onderscheiden in geestelijk en lichamelijk geweld. Alle vormen van relationeel geweld, dus ook seksueel geweld en kindermishandeling vallen hieronder. De huiselijke kring (of gezin) is de kring die bestaat uit (ex) partners, gezinsleden en familieleden.”

3.4.3 Overwegingen voor convenant

De deelnemende partijen hebben voor het aangaan van het convenant het volgende overwogen:

- Dat huiselijk geweld een groot maatschappelijk probleem is;

---

¹⁰ Dit blijkt uit de brieven d.d. 30 december 2005 en 24 maart 2006 van het Openbaar Ministerie aan de commissie.

- Dat het ondergaan van huiselijk geweld en het getuige zijn van huiselijk geweld bij kinderen schadelijk is voor hun ontwikkeling;
- Dat geweld tegen personen een strafbaar feit is;
- Dat een systeemgerichte en intergenerationele benadering belangrijk is bij huiselijk geweldproblematiek;
- Dat huiselijk geweld een complex probleem is, waarbij in de benadering rekening moet worden gehouden met angst, schaamte, schuldgevoelens en afhankelijkheid bij betrokkenen, wat kan leiden tot een ambivalente houding t.a.v. de hulpverlening;
- Dat het belangrijk is rekening te houden met de culturele achtergrond van betrokken cliënten;
- Dat huiselijk geweldproblematiek een goede aanpak kan vinden in een hulpaanbod in een zo vroeg mogelijk stadium aan plegers, slachtoffers en eventueel betrokken kinderen, die ook slachtoffer en/of getuige kunnen zijn van het geweld;
- Dat een samenwerkingsverband tussen partijen een geschikte aanpak biedt voor de bestrijding van huiselijk geweld, temeer daar het hulpaanbod op korte termijn kan worden gerealiseerd;
- Dat partijen ieder vanuit hun eigen deskundigheid in het samenwerkingsverband participeren.

3.4.4 Afspraken convenant

Samengevat zijn de volgende afspraken binnen het convenant gemaakt:

- I. structureel beleid voeren binnen de doelstelling van de eigen organisatie aangaande huiselijk geweldproblematiek.
- II. op elkaar afstemmen van het hulpverleningsaanbod en hulpverleningsprocessen
- III. gezamenlijke verantwoordelijkheid voor snelle en adequate verwijzingen.
- IV. tenminste twee maal per jaar deelnemen aan een beleidsoverleg, waarvoor per instelling een aandachtsfunctionaris wordt aangewezen.
- V. minimaal zes keer per jaar komen de contactfunctionarissen bij elkaar voor een uitvoeringsoverleg.
- VI. ontwikkelen van een protocol voor de eigen organisatie.

In de volgende subparagrafen worden de taken en posities van de genoemde functionarissen en de overlegstructuur nader toegelicht.

In de toelichting bij het convenant zijn de volgende 'uitgangspunten van samenwerking' geformuleerd:

Men dient uit te gaan van een systeemgerichte intergenerationele ketenbenadering.

Deze intergenerationele benadering is gericht op het gehele gezin en de verbondenheid binnen familie- en gezinsrelaties. Dat betekent dat bij het stoppen of doorbreken van het geweld oog moet zijn voor ieders rol binnen het gezin, waarbij vooral ook aandacht moet zijn voor preventie en nazorg. Direct gevolg van deze benadering is de ketenaanpak, dat betekent dat men interventies binnen het gezin af moet stemmen met andere hulpverlenende instanties, zoals daderhulpverlening en bij kinderen met o.a. Bureau Jeugdzorg, Raad voor de Kinderbescherming, etc.

Rekening houden met de diversiteit in doelgroepen

Van kinderen tot ouderen. Specifieke aandacht voor de culturele achtergrond en gezinssamenstelling.

Hulpverlening laagdrempelig en outreachend

Makkelijk bereikbaar. Geen hoge eisen stellen aan de motivatie of hulpvraag. Rekening houden met de ambivalenties van slachtoffers en plegers. Actief contact zoeken indien cliënten vroegtijdig afhaken of plotseling niet meer verschijnen.

Deskundigheid van beroepskrachten

Bekend zijn met de achtergronden en mechanismen die zich bij situaties van huiselijk geweld voordoen. In staat zijn om signalen te interpreteren en bespreekbaar te maken. Indien blijkt dat het wenselijk en noodzakelijk is dat medewerkers van een participerende instelling meer kennis en vaardigheden krijgen aangeboden op het gebied van huiselijk geweld, is de instelling verantwoordelijk voor het faciliteren van deskundigheidsbevordering.”

3.4.5 Overlegstructuur

Zoals hiervoor aangegeven, is met de ondertekening van het convenant ook een overlegstructuur in het leven geroepen. Deze bestaat uit een beleidsoverleg en een uitvoeringsoverleg. Per deelnemende instelling is een aandachtsfunctionaris aangesteld. Het beleidsoverleg komt tweemaal per jaar bijeen.

De taken van het *beleidsoverleg* zijn het bewaken en evalueren van de afspraken in het kader van het convenant, zowel binnen de hulpverleningsketen als strafrechtsketen, het afstemmen en verder ontwikkelen van hulpverlening en preventie ten behoeve van slachtoffers, plegers en overige betrokkenen van huiselijk geweld, het bewaken en bevorderen van de samenwerking tussen de participerende instellingen. Indien ontstane knelpunten in verwijzing en hulpverlening worden geconstateerd dient het beleidsoverleg hiervoor oplossingen te bieden. Voorts dient het actuele en relevante ontwikkelingen te volgen en te zorgen voor vastlegging en terugrapportage naar directies en/of besturen van de participerende instellingen. Tevens dient het beleidsoverleg te werken aan verdere uitbreiding van het convenant naar de buurgemeenten in de regio waar Den Haag is aangewezen als centrumgemeente, zodat er uiteindelijk gewerkt kan worden met een eenduidig convenant voor Haaglanden. Zoals vermeld in het convenant, heeft dit beleidsoverleg in 2005 inderdaad twee keer plaatsgevonden.

Naast het beleidsoverleg is er een *uitvoeringsoverleg* ingesteld. Deze heeft tot taak het evalueren van de hulpverlening en verwijzing naar slachtoffers, plegers en overige betrokkenen d.m.v. casusbesprekingen, het signaleren van knelpunten in de verwijzing en hulpverlening en het doen van voorstellen aan het beleidsoverleg over verbetering van verwijzing en hulpverlening. Volgens het Jaarverslag 2005 van het ASHG is in de praktijk het uitvoeringsoverleg te groot gebleken om specifieke casuïstiek te bespreken; er zijn op zo'n moment te veel partijen aanwezig die niets met de desbetreffende casus van doen hebben.

Anders dan vermeld in het convenant, heeft dit uitvoeringsoverleg in 2005 vier keer plaatsgevonden, in plaats van zes keer. Hiertoe is besloten in verband met tijdinvestering.

3.4.6 Aandachtsfunctionaris

Binnen elk van de bij het convenant betrokken instellingen is een aandachtsfunctionaris actief. Deze aandachtsfunctionaris heeft tot taak het onderwerp huiselijk geweld binnen de eigen organisatie te behartigen, het belang van snelle en adequate hulp uit te dragen, deskundigheidsbevordering huiselijk geweld alsmede voorlichtings- en preventieactiviteiten huiselijk geweld binnen de eigen organisatie te stimuleren. De aandachtsfunctionaris rapporteert naar de directie en/of bestuur binnen de eigen organisatie en fungeert als aanspreekpunt voor de andere in het samenwerkingsverband participerende instellingen en doet waar nodig voorstellen ter verbetering in de verwijzing tussen de instellingen. De aandachtsfunctionaris vertegenwoordigt de eigen organisatie in het beleidsoverleg.

3.4.7 Contactfunctionaris

Een contactfunctionaris, ofwel contactpersoon, is de vertegenwoordiger van een instelling op uitvoerend niveau. De contactfunctionaris neemt deel aan het uitvoeringsoverleg. Bij een complexe casus kan de coördinator van het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG), indien deze dat wenselijk en/of noodzakelijk acht, de voor die casus relevante contactfunctionarissen van het uitvoeringsoverleg zo snel mogelijk en maximaal binnen één werkweek voor een casuïstiekbespreking bijéén roepen.

3.4.8 Verwijzingsafspraken

Een efficiënte (= snelle en adequate) verwijzing is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de deelnemende instellingen in het beleidsoverleg. De participerende instellingen verplichten zich zo snel mogelijk en maximaal binnen één werkweek na verwijzing naar de betreffende instelling een eerste cliëntcontact te leggen en binnen 14 dagen na het eerste cliëntcontact te starten met een adequaat hulpverleningstraject. Deze termijnen zijn uiteraard afhankelijk van de aard van de melding en wens van cliënt(en) en dienen als algemene richtlijn. Beoordeling van het aanbieden van een adequaat hulpverleningstraject is de verantwoording van de participerende instellingen.

3.4.9 Functioneren convenant

De GGD Den Haag heeft het project Huiselijk Geweld over de periode november 2004 tot juni 2005 geëvalueerd. In deze evaluatie is ook de werking van het convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag' betrokken. Het volgende is ontleend aan het desbetreffende onderzoeksrapport.

Ten behoeve van het onderzoek is een aantal sleutelfiguren uit verschillende organisaties geïnterviewd. Hieruit is het volgende naar voren gekomen ten aanzien van het convenant.

Zo blijkt dat de geïnterviewde personen vaak wel op de hoogte zijn van de convenantafspraken en dat de instellingen zich in het algemeen meer en gericht bezig houden met huiselijk geweld. De registratie is zeker nog niet optimaal. Voor sommige instellingen als Mee, Parnassia en AMW speelt hierbij een rol dat huiselijk geweld vaak niet de reden voor aanmelding is, en dus pas in de loop van het hulpverleningsproces duidelijk wordt of er daarvan sprake is.

Geconcludeerd wordt dat een uniforme registratie van het voorkomen van huiselijk geweld daarom vooralsnog niet mogelijk lijkt. Er bestaan wel onderlinge afspraken tussen bepaalde convenantpartners, maar deze afspraken betreffen niet alle convenantpartners. Verwijzingen van het ASHG¹¹ naar de convenantpartners verloopt goed. Sommige instellingen hadden echter al een beleid waarbij ze cliënten binnen korte tijd konden bijstaan. Door het lage aantal verwijzingen vanuit het ASHG zijn er geen capaciteitsproblemen bij de instellingen ontstaan, het is niet goed in te schatten wat er gebeurt wanneer er substantieel meer verwijzingen komen.

Er zijn nog weinig overleggen geweest tussen de convenantpartners. De eerste overleggen verliepen stroef, maar dit kan mogelijk toegeschreven worden aan de opstartfase. Het laatste uitvoeringsoverleg verliep al beter, ook doordat de contactfunctionarissen inmiddels beter geïnformeerd waren. Nog niet iedere instelling heeft een protocol of vaste werkafspraken met betrekking tot huiselijk geweld. De behoefte hieraan zal, zeker wanneer de samenwerking tussen de convenantpartners hechter wordt, toenemen.

In dit hoofdstuk zijn enkele belangrijke stukken genoemd. Deze zijn als volgt in bijlagen opgenomen:

- *Het convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag' met de bijbehorende toelichting is in bijlage b opgenomen.*
- *In bijlage c is een overzicht opgenomen met het commitment en de verantwoordelijkheden van de verschillende instellingen op grond van het convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag'.*
- *Het convenant 'Strafrechtelijke aanpak huiselijk geweld arrondissement 's-Gravenhage' is in bijlage d opgenomen.*
- *In bijlage e is een overzicht opgenomen met het commitment en de verantwoordelijkheden van verschillende instanties op grond van het convenant 'Strafrechtelijke aanpak huiselijk geweld arrondissement 's-Gravenhage'.*

---

¹¹ Zie voor de evaluatie van het ASHG ook de informatie in voetnoot 8.

4. Betrokken convenantpartners, hun protocollen, respectievelijk onderlinge convenanten¹²

Van de convenantpartners zijn er vier betrokken geweest bij het gezin. In de navolgende tabel staat de betrokkenheid, voorzover gerelateerd aan de huiselijk geweldsituatie. Deze betrokkenheid is gemeld in de tweede kolom. In de derde kolom is aangegeven of (leden van) het gezin op enigerlei wijze bekend was (waren) bij de respectievelijke convenantpartijen.

Convenantpartijen	Betrokken bij de casus?	Bekend met (leden van) het gezin?
Gemeente Den Haag: afdeling JGZ van de GGD	Nee	Ja
Politie Haaglanden	Ja	Ja
Algemeen Maatschappelijk Werk	Nee	Nee
Parnassia	Nee	Nee
De Jutters	Nee	Nee
Bureau Jeugdzorg	Ja	Ja
De Waag	Ja	Ja
Pepita van Rijn	Nee	Nee
Leger des Heils	Nee	Nee
Raad voor de Kinderbescherming	Ja	Nee
Mee	Nee	Nee
Meavita Thuiszorg	Nee	Ja
Gemeente Den Haag: ASHG	Nee	Nee

tabel 1

Zoals blijkt uit tabel 1 zijn de vier betrokken instanties de Politie Haaglanden, De Waag, Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming. Ook het Openbaar Ministerie, dat zich wel verbonden heeft aan het convenant, is betrokken geweest bij het gezin, meer specifiek bij de vader. Daarom wordt in dit hoofdstuk ook ingegaan op de positie en betrokkenheid van het OM.

4.1 Politie Haaglanden

De Politie is meestal de eerste instantie die met een situatie van huiselijk geweld wordt geconfronteerd, hetzij vanwege een aangifte, hetzij vanwege een melding waaruit direct of indirect blijkt dat er sprake is van geweld. Binnen de politieorganisatie zijn op ieder wijkbureau portefeuillehouders geweld binnenshuis werkzaam en zijn verschillende protocollen in werking voor de aanpak van huiselijk geweldszaken. Deze protocollen zijn uitgewerkt in stappenplannen voor zowel de dader als het slachtoffer.

Het stappenplan met betrekking tot de dader is als volgt:

---

¹² De volgende beschrijvingen zijn overeenkomstig door de betrokken instellingen aangeleverde teksten.

Indien de verdachte bij een melding of aangifte niet aanwezig is, wordt nagegaan of er sprake is van voldoende feiten en omstandigheden waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan. Indien dit het geval is, wordt de weekdienst benaderd voor een aanhouding buiten heterdaad.

Indien de verdachte wel aanwezig is, wordt deze bij redelijk vermoeden van schuld aangehouden.

In beide gevallen wordt een proces-verbaal van aanhouding gemaakt en bij voldoende feiten en omstandigheden kan de zaak ambtshalve worden vervolgd. De verdachte wordt verhoord, er wordt een zogenaamd dadergesprek gevoerd en er vindt een verwijzing naar de Waag plaats voor vrijwillige daderbehandeling. Tevens wordt er overleg met Justitie gevoerd i.v.m. de voorgeleiding, mogelijke in verzekeringstelling, dan wel een heenzending met dagvaarding en schorsing van de voorlopige hechtenis op bijzondere voorwaarden. Voorbeelden van deze bijzondere voorwaarden zijn een daderbehandeling bij de Waag en /of contact- of straatverbod.

Naast de aanpak van de dader is er tevens een stappenplan ten behoeve van de slachtoffer(s).

Bij een heterdaadsituatie wordt op de plaats van delict onderzoek gedaan en worden eventuele sporen veiliggesteld. Het verhaal van het slachtoffer wordt aangehoord en indien nodig wordt medische hulp en andere hulp (familie, vrienden, burens e.d.) ingeschakeld. Met het slachtoffer wordt de veiligheidssituatie en de waarborging daarvan besproken. Tevens wordt het slachtoffer geïnformeerd over de mogelijkheid tot het doen van aangifte, wordt er uitleg gegeven over hulpverleningsmogelijkheden en wordt een folder met informatie over huiselijk geweld uitgereikt: "op eigen kracht".

Indien het slachtoffer aangifte wenst te doen, wordt daartoe een afspraak gemaakt.

Op het bureau wordt de zaak voor het dossier aangemaakt en wordt voor de meldkamer een aandachtsvestiging opgemaakt.

Indien er aangifte wordt gedaan, komen de volgende zaken aan de orde:

- De wijze waarop de relatie is ontstaan, het moment waarop en de aanleiding waardoor geweld in de relatie is ontstaan;
- Eventueel alcohol en/of drugsgebruik door verdachte;
- Eventueel thuiswonende kinderen;
- De financiële situatie;
- 1^e Geweldsincident, geweldsincident dat typerend is voor de wijze van mishandelen, het meest ernstige geweldsincident en het laatste geweldsincident. Deze feiten moeten met data, tijd en plaats worden aangeduid om inzicht te kunnen geven in de aard en het patroon van huiselijk geweld. Andere gepleegde delicten worden daar naar tijd tussen geplaatst. Alle voorkomende delicten moeten worden omschreven;
- Eventuele getuigenverklaringen over het geweldsincident en/of het daardoor ontstane letsel;
- De mate van angst bij het slachtoffer voor herhaling van huiselijk geweld;
- De ideeën van het slachtoffer over diens toekomstig contact met de verdachte;
- De expliciete overweging van het slachtoffer dat hij/zij aangifte doet, omdat hij/zij wil dat de dader wordt gestraft;
- De eventuele wens van het slachtoffer tot het opleggen van een straat- of contactverbod aan de verdachte. Daarbij wordt met redenen omkleed wat

de indicatoren voor herhaling van het plegen van huiselijk geweld jegens het slachtoffer zijn (b.v. het aantal meldingen, levensgevaar, belaging of onberekenbaar gedrag).

Indien deze beschikbaar zijn, worden de volgende zaken bij het proces-verbaal van aangifte gevoegd:

- Foto's van lichamelijk letsel en eventuele beschadigingen in en om het huis;
- Een letselbeschrijving en/of medische verklaring over het letsel;
- Processen-verbaal en/of mutaties ter zake van eerdere waarnemingen van huiselijk geweld in dezelfde huiselijke kring (ter onderbouwing van een vermeend stelselmatig karakter van het geweld).

Vervolgens wordt het proces-verbaal van aangifte geormerkt (groene sticker huiselijk geweld) en verzonden naar het O.M.

Met het slachtoffer worden afspraken gemaakt over de zogenaamde hercontacten vanuit de politie. Gecheckt wordt of het geweld gestopt is. Gebruikelijk is om het slachtoffer ongeveer 1 maand na afsluiten van het politiecontact (proces-verbaal en/of verwijzing naar de hulpverlening) te benaderen met de vraag hoe de situatie is en deze vraag vervolgens driemaanden later nogmaals te herhalen.

Een aangifte is in feite een verzoek tot strafvervolging en deze kan door het slachtoffer worden "ingetrokken". Indien het slachtoffer terugkomt op de aangifte, zal het slachtoffer een brief naar Justitie moeten schrijven met verzoek tot stopzetting van strafvervolging/onderzoek. Naar aanleiding hiervan kan het O.M. de politie verzoeken het slachtoffer op te roepen om een aanvullend proces-verbaal op te maken. De elementen die hierin benoemd moeten worden zijn de redenen van het slachtoffer de aangifte te willen "intrekken" en de vraag of er mogelijk sprake is van een valse aangifte.

In het traject van de opsporing en aangifte van huiselijk geweld wordt speciale aandacht gegeven aan kinderen die getuige zijn geweest van geweld binnenshuis. Deze speciale aandacht is gericht op hulp aan deze kinderen en heet "Kindspoor". In paragraaf 4.2 wordt Kindspoor beschreven.

Na een pilot binnen vier wijkbureaus is m.i.v. 1 januari 2006 Kindspoor beschikbaar voor alle wijkbureaus binnen Haaglanden, dit mede op aandrang van de wijkbureaus die niet bij de pilot betrokken waren. Dit betekent, dat vanaf deze datum elke zaak van geweld binnenshuis, waar minderjarige kinderen tot het gezin behoren, wordt aangemeld bij Kindspoor.

Voor deze aanmelding is een speciaal formulier beschikbaar. Dit formulier en een aangepaste mutatie, met daarin een kort relaas van wat de kinderen hebben meegemaakt, worden door de jeugdrechercheurs naar Kindspoor gefaxt.

Kindspoor kent een vrijwillig en een gedwongen traject. Als ouders toestemming geven, wordt de aanmelding opgepakt door bureau Jeugdzorg. Weigeren ouders hun toestemming, dan wordt de Raad voor de Kinderbescherming ingeschakeld, die vervolgens onderzoekt of gedwongen hulp nodig is; zo nodig wordt die hulp dan verplicht opgelegd.

Ten behoeve van de aanmelding bij Kindspoor is een folder beschikbaar die door de politie wordt uitgereikt aan de ouder(s).

Politie Haaglanden verwacht jaarlijks ongeveer 1300 kinderen bij Kindspoor te zullen aanmelden.

4.2 Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming

Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming zijn betrokken in het kader van het project Kindspoor. In mei 2004 is in Haaglanden de pilot Kindspoor van start gegaan¹³. Voor aanmelding van kinderen die getuige zijn (geweest) van huiselijk geweld en hun ouders zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met politie Haaglanden, de Toegang (vrijwillig toegankelijke hulpverlening, waaronder het crisisinterventieteam) en het AMK van Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming. Doel van de samenwerking is het in beeld brengen van kinderen die een reëel risico lopen op een verstoorde ontwikkeling. Het belang van het kind als getuige van huiselijk geweld staat in het Kindspoor centraal. Afspraak is dat de politie alle gevallen waarin kinderen op enigerlei wijze betrokken zijn bij huiselijk geweld, worden gemeld bij het intake team van Kindspoor, bestaande uit een vertegenwoordiger van de Toegang van Bureau Jeugdzorg, het AMK van Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming. Het intake team besluit op basis van volledigheid en urgentie of de zaak naar het AMK, de Raad of de Toegang wordt doorverwezen. Vanuit de Toegang kan aan ouders een concreet hulpaanbod worden gedaan. Het betrokken gezin wordt daartoe actief benaderd. Indien het cliëntsysteem¹⁴ hulpverlening weigert of afbreekt, wordt een inschatting van de risico's ten aanzien van de ontwikkeling van het kind gemaakt en wordt de zaak, afhankelijk van de ernst van de situatie, bij het AMK of bij de Raad gemeld. Het AMK onderzoekt of sprake is van kindermishandeling en beoordeelt of en zo ja welke hulpverlening nodig is. Het AMK neemt initiatief tot het in gang brengen van de hulpverlening of draagt de zaak over aan de Raad voor de Kinderbescherming. De Raad onderzoekt of een minderjarige bedreigd wordt in zijn/haar ontwikkeling. Indien de minderjarige ernstig in zijn/haar ontwikkeling wordt bedreigd en hulp in het vrijwillig kader niet is geslaagd of naar is te voorzien niet zal slagen, verzoekt de Raad de kinderrechter om een ondertoezichtstelling van de minderjarige.

4.3 De Waag

Behandeling bij De Waag kan op basis van drie gronden:

- a. Vrijwillig: iemand wil op vrijwillige basis worden behandeld. Hiervoor is een verwijzing van de huisarts nodig.
- b. Semi-vrijwillig: iemand moet nog voorkomen, maar er wordt aangegeven dat de persoon in kwestie tijdens de zitting bij de rechter een betere indruk maakt als hij in behandeling gaat. Dit betekent aan de ene kant meer pressie, maar aan de andere kant zijn er geen consequenties.

---

¹³ Tot 1 januari 2006 was Kindspoor als pilot binnen 4 wijkbureaus beschikbaar was. Per die datum is Kindspoor in de gehele politieregio beschikbaar.

¹⁴ Deze term is door de commissie overgenomen uit een door Bureau Jeugdzorg aangeleverde tekst.

- c. "Onvrijwillig": via de reclassering; in het vonnis wordt een voorwaarde opgenomen om hulpverlening te ondergaan; preventieve hechtenis kan worden geschorst vanwege de behandeling.¹⁵

Een cliënt kan door de politie worden doorverwezen naar De Waag. Dit gebeurt nadat een aangifte van huiselijk geweld is gedaan. Maar ook zonder dat er een aangifte bij de politie is gedaan, kan de politie iemand naar De Waag doorverwijzen, mits er sprake is van voldoende bewijs om een ambtshalve proces-verbaal op te maken. De derde mogelijkheid van doorverwijzing naar De Waag betreft de situatie waarin geen aangifte is gedaan en waarin sprake is van onvoldoende bewijs voor een ambtshalve proces-verbaal.

In 2005 betrof het 136 doorverwijzingen zonder dat er sprake was een ambtshalve proces-verbaal. Een verwijzing door de politie - met of zonder proces-verbaal - geschiedt op vrijwillige basis, omdat de politie niet in de gelegenheid is iemand te dwingen naar De Waag te gaan.

Omdat De Waag een AWBZ-voorziening is, is ook een verwijzing van de huisarts nodig. Dit betekent dat iemand eerst naar de huisarts moet, alvorens de behandeling kan worden gestart.

Het uitnodigingsbeleid van De Waag is aan evolutie onderhevig. Eerst werd alleen de dader uitgenodigd voor een intake en behandeling. Later is deze werkwijze veranderd en wilde men ook z.s.m. het slachtoffer in beeld hebben en werden dader en slachtoffer gelijktijdig voor een intake uitgenodigd. Inmiddels is De Waag hierop weer teruggekomen en wordt in eerste instantie alleen de dader uitgenodigd. Het slachtoffer en soms ook de andere gezinsleden worden in een later stadium en ook gescheiden van de dader uitgenodigd. Een belangrijke reden hiertoe is de veiligheid van de slachtoffers.

De intake dient om na te gaan wat de problematiek is en wordt een eerste risicotaxatie gemaakt. Indien bijvoorbeeld geconcludeerd wordt dat er een hoog recidive gevaar is, wordt dit teruggemeld aan de politie en dan kan geen behandeling gestart worden.

De behandeling bestaat uit een aantal gesprekken met de dader en het slachtoffer. Indien de behandeling voortijdig wordt afgebroken, vindt opnieuw een risicotaxatie plaats. Bepalende factoren hierbij zijn onder andere:

- o wel/geen strafblad;
- o gebruik alcohol en/of drugs;
- o het geweldsverleden;
- o persoonlijkheidsstoornissen.

Vervolgens wordt de politie geïnformeerd over het afbreken van de behandeling. Ten behoeve van deze melding wordt een sjabloon gebruikt met een aantal gegevens omtrent de persoon waarom het gaat:

- vrijwillige/onvrijwillige behandeling,
- aantal gesprekken,
- mate van medewerking,
- recidiverisico (indruk/inschatting).

In het geval van kinderen wordt op zo'n moment vaak Kindspoor ingeschakeld. Een belemmering is de mate waarin gegevens mogen worden uitgewisseld.

---

¹⁵ De facto betekent dit naar oordeel van de commissie dat dit geen verplichte behandeling is, omdat de dader altijd nog de keus heeft om (alsnog) een gevangenisstraf te ondergaan als deze om welke reden dan ook de behandeling afbreekt, respectievelijk niet met succes heeft afgerond.

Zonder toestemming van een cliënt mag De Waag geen gegevens doorgeven naar Bureau Jeugdzorg.

De behandeling van daders kan alleen plaatsvinden indien de cliënt Nederlands spreekt. Omdat er geen anderstalige behandelaars zijn en een behandeling met een tolk niet effectief is, worden mensen met onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal uitgesloten van behandeling.

4.3.1 Convenant tussen politie Haaglanden en De Waag

Van belang is te melden dat er in 2000 een convenant tussen politie Haaglanden en De Waag is gesloten omtrent de uitwisseling van gegevens en de behandeling van daders van huiselijk geweld.

De werkwijze volgens dit convenant is dat de politie de pleger van huiselijk geweld naar De Waag verwijst. Het aanmeldingsformulier, het gespreksbevestigingsformulier en relevante mutaties worden door de politie naar De Waag gefaxt. De uitnodigingsbrief voor een intakegesprek wordt in kopie naar de politie gestuurd, evenals een kopie van de acceptatiebrief met de datum van de start van de behandeling. Na afloop van de behandeling of bij tussentijdse beëindiging wordt een afsluitbrief naar de politie gestuurd.

4.4 Openbaar Ministerie

Per 1 april 2003 is de 'Aanwijzing Huiselijk Geweld' van kracht, die is vastgesteld door het College van procureurs-generaal. Deze aanwijzing stelt regels omtrent de opsporing en vervolging van huiselijk geweld. Daarbij worden randvoorwaarden geformuleerd voor onder andere de invulling van lokale samenwerking tussen politie, Openbaar Ministerie en reclasseringsinstellingen. Tevens wordt daarin aangegeven dat ieder arrondissementsparket een contactofficier dient te hebben. Binnen een jaar na inwerkingtreding van deze landelijke aanwijzing, i.c. uiterlijk per 31 maart 2004, dienden binnen elk arrondissement schriftelijke werkafspraken te zijn gemaakt tussen instanties voor daderhulpverlening, reclassering, politie en Openbaar Ministerie.

Vastgelegd zijn:

- Een protocol waarin algemene overwegingen zijn opgenomen omtrent doelstellingen en achtergronden van het convenant en
- Een weergave van de tussen de deelnemende partners gemaakte afspraken, in de vorm van een samenvattend stroomschema en een opsomming van de afgesproken taken per instantie.

Bij de afdoening van strafzaken moet op grond van deze Aanwijzing door het Openbaar Ministerie worden samengewerkt met de rechtstreeks betrokken ketenpartners: politie reclassering en instellingen voor daderbehandeling. Ook dient de contactofficier zich volgens deze Aanwijzing bezig te houden met het onderhouden van contacten met de gemeente over het onder haar regie gevoerde integrale beleid inzake de aanpak van huiselijk geweld, het signaleren van relevante ontwikkelingen en het inbrengen van eventuele knelpunten in het driehoeksoverleg. Mede daarom heeft het Openbaar Ministerie in Den Haag, hoewel geen partij bij het convenant, een intentieverklaring ondertekend die deel uitmaakt van het convenant.

Twee belangrijke afspraken zijdens het Openbaar Ministerie, die desgevraagd door de hoofdofficier aan de commissie zijn gemeld, betreffen het tijdsbestek

waarbinnen een zaak van huiselijk geweld op de zitting wordt geplaatst en het feit dat ten behoeve van de behandeling een reclasseringsrapport wordt aangevraagd.

Bij zaken waarin geen in verzekeringstelling plaatsvindt (de zogenaamde 6-uurszaken), vindt de zitting binnen drie maanden na de aanhouding plaats. Dit betreft de meeste zaken, waaronder ook de onderhavige. Bij een zaak waarin de voorlopige hechtenis is geschorst, vindt de zitting binnen zes maanden na de voorgeleiding plaats. Indien de voorlopige hechtenis voortduurt, ziet de Officier van Justitie erop toe dat een zitting plaatsvindt vóór afloop van de tweede verlenging van de gevangenhouding.

5. 27 november 2005: Het drama en wat eraan vooraf ging

5.1 Constateringen en conclusies

Op grond van de bronnen die de commissie heeft kunnen raadplegen¹⁶ en de gesprekken die zij met een aantal personen heeft gevoerd¹⁷, komt zij voor wat betreft de geschiedenis van het gezin die vooraf is gegaan aan, respectievelijk geleid heeft tot de dood van alle gezinsleden, tot de volgende conclusies.

5.1.1. Constateringen en conclusies ten aanzien van geweldshistorie van het gezin

1. Het huwelijk is gedurende de ruim 13 jaar dat het formeel bestaan heeft (april 1992 tot juli 2005), in een reeks van perioden, die begint direct na de huwelijksluiting, gekenmerkt geweest door een patroon van gewelddadig gedrag, respectievelijk dreigingen daarmee.
2. Er zijn aanwijzingen dat dit patroon een aantal jaren wederzijds is geweest. Maar duidelijk is wel dat de langste periode, de periode lopend van ruwweg 1995 tot aan de dood van de gezinsleden, het geweld en de dreigingen daarmee van de zijde van de man afkomstig waren.
3. Er zijn meerdere momenten in die jaren waarin de vrouw scheiding heeft overwogen en/of stappen daartoe gezet, maar het komt eerst in juli 2005 tot een formele scheiding.
4. Er zijn ook tenminste twee perioden waarin de vrouw met de kinderen de echtelijke woning ontvlucht en tijdelijk bij haar familie intrekt.
5. De periode van ruwweg augustus 2003 tot aan de dood van de gezinsleden is er een van toenemende escalatie van geweld of dreiging daarmee door de man.
6. Het geweld en dreigingen daarmee van de kant van de man waren in ieder geval en bij herhaling tegen zijn (ex-)vrouw gericht.
7. Er zijn geen aanwijzingen dat de man daadwerkelijk geweld tegen zijn kinderen heeft gebruikt, anders dan het geweld waarmee hij hen op 27 november 2005 om het leven heeft gebracht.
8. Er zijn wel aanwijzingen dat de man bij herhaling bedreigingen met geweld heeft geuit, waarin ook de kinderen als mogelijke slachtoffers betrokken werden.
9. De kinderen zijn naar alle waarschijnlijkheid ook getuige geweest van geweld van hun vader jegens hun moeder, in ieder geval van de gevolgen daarvan. Ze zijn ook op tenminste een moment, maar waarschijnlijk vaker, getuige geweest van doodsdreigingen van de kant van hun vader jegens hun moeder.
10. De inhoud van een aantal dreigingen van de man in de periode 2003 (maar mogelijk ook al eerder) tot 27 november 2005 bevatte het scenario van het geweld dat hij op die dag heeft uitgevoerd (het hele gezin doodmaken).

---

¹⁶ De Commissie heeft gebruik kunnen maken van verschillende documenten en informatie van de Politie Haaglanden, het Arrondissementsparket Den Haag, Bureau Jeugdzorg Haaglanden, GGD Den Haag, Raad voor de Kinderbescherming, De Waag, Thuiszorg Meavita, Van Ostadeschool, familie Badri en familie Datadin.

¹⁷ Voor een overzicht van de gevoerde gesprekken, zie bijlage a.

5.1.2. Constateringen en conclusies ten aangezien van contacten met instanties

11. In de periode 2003 tot 27 november 2005 heeft de vrouw tenminste twee keer contact gezocht en gehad met de politie, waarbij de geweldshistorie en bedreigingen daarmee uitvoerig aan de orde kwamen. Eén politiecontact heeft niet geresulteerd in een aangifte, wel in bekentenis door de man van geweld jegens zijn vrouw en instemming zijnerzijds met hulp, mede onder druk van mogelijke strafrechtelijke stappen. Het andere en laatste politiecontact heeft wel geresulteerd in aangifte en, als gevolg daarvan in veroordeling van de man.
12. In de periode lopend van ruwweg het najaar 2003 tot in de maand van de dood van het gezin zijn er verschillende keren trajecten tot hulpverlening aan man en/of vrouw dan wel de kinderen opgestart of gepoogd op te starten.
13. Geen van die trajecten is goed op gang gekomen. Daarbij spelen, voor zover de commissie heeft kunnen nagaan, verschillende factoren een rol. Enerzijds de weigerachtigheid, dan wel het ronduit weigeren van de man voor zichzelf hulp te accepteren of aan hulpverlening mee te werken. Anderzijds de ambivalentie van de vrouw, die op een aantal momenten duidelijk gemotiveerd was om hulp te aanvaarden voor zichzelf, voor de relatie dan wel voor de kinderen, maar op andere momenten, waarschijnlijk als een crisis wat geluwd was, de neiging had deze dan op de langere baan te schuiven. Voorts lijkt ook een rol gespeeld te hebben dat daadwerkelijke hulp in verschillende gevallen laat beschikbaar kwam, er een wachtlijst was dan wel communicatieperikelen tussen man of vrouw en de betreffende instantie(s) optraden.

5.1.3. Constateringen en conclusies ten aanzien van aansluiting betrokken instanties

14. De commissie constateert voorts dat er aanzienlijke verschillen bestonden tussen betrokken instanties of (hulpverlenende) professionals voor wat betreft de beoordeling van de ernst van de situatie, zowel voor wat betreft het gevaar dat de vrouw liep als het gevaar dat voor de kinderen bestond.
15. Naar het oordeel van de commissie is dat verschil in risicotaxatie een belangrijk aspect van deze casus. Enerzijds omdat naar het oordeel van de commissie de snelheid waarmee hulp beschikbaar werd gesteld of de ernst waarmee daarop werd aangedrongen bij man of vrouw, daarvan mede afhankelijk is gemaakt door bepaalde instanties. Anderzijds omdat, voor zover de commissie heeft kunnen nagaan, er op geen enkel moment overleg tussen de betrokken instanties is geweest omtrent de verschillen in risicotaxatie.
16. De commissie constateert in het algemeen dat, hoewel verschillende instanties in de laatste 7 maanden voor het drama van 27 november, zich op een of andere manier met of de man of de vrouw of beiden bemoeid hebben, vaak in dezelfde of in iedere geval overlappende perioden, er op geen enkel moment sprake is geweest van vis-a-vis overleg over de casus tussen de diverse instanties door de betrokken professionals. Voorzover er contact tussen instanties heeft plaatsgevonden, betrof dit bilaterale uitwisseling van informatie langs schriftelijke of telefonische weg. Het is de commissie daarbij opgevallen dat er nogal eens problemen zijn opgetreden voor wat betreft de

bereikbaarheid van de ene instantie voor de andere. Met als gevolg vertraging in de uitvoering van voorgenomen besluiten of benaderingen.

17. De commissie constateert ook dat er behalve gebrek aan aansluiting tussen verschillende instanties, ook binnen instanties soms eigen vastgestelde procedures niet zijn gevolgd.
18. Een algemene conclusie van de commissie is derhalve dat er geen ketenmanagement van deze casus heeft plaatsgevonden en er is, voor zover de commissie heeft kunnen nagaan, ook geen instantie geweest, die zich daarvoor uitdrukkelijk verantwoordelijk heeft gesteld of betoond.
19. Een gevolg daarvan is weer geweest dat er geen of onvoldoende afstemming en samenballing van maatregelen of benaderingen heeft plaatsgevonden.

De commissie kan overigens niet hard maken, dat had die samenballing wel plaatsgevonden, daardoor voldoende samenhang en drang was gemobiliseerd dat een andere afloop waarschijnlijk was geweest.

6. Betrokkenheid van de instellingen bij de casus

Aan de commissie is gevraagd onder meer onderzoek te doen naar:

“De wijze waarop alle betrokken organisaties/instellingen in deze kwestie vooraf kennis droegen van relevante feiten en/of omstandigheden en op welke wijze die organisaties daarmee zijn omgegaan.” [A]

en:

“De wijze waarop alle betrokken organisaties/instellingen (onderling) kennis en/of ervaring in deze kwestie hebben uitgewisseld.” [B]

De commissie heeft zich voor de beantwoording van vraag A gericht op relevante feiten en/of omstandigheden voorzover deze licht werpen op de processen voorafgaande aan, respectievelijk de factoren van het drama.

Vraag A aan de commissie wordt in dit hoofdstuk beantwoord. Voorzover dat in de beschrijvingen past, wordt ook vraag B beantwoord. Aan het einde van dit hoofdstuk is tevens een schema opgenomen met de interacties tussen de organisaties.

Zoals eerder aangegeven, zijn vier instellingen die het convenant hebben ondertekend ook betrokken geweest bij de onderhavige casus. Daarnaast is er één betrokken partij (het Openbaar Ministerie) die het convenant niet heeft getekend, maar wel een intentieverklaring heeft getekend.

Voorts waren drie partijen uit het convenant wel bekend met het gezin, maar niet betrokken bij de casus. Dit zijn de Gemeente Den Haag, de afdeling Jeugdgezondheidszorg van de GGD van de Gemeente Den Haag en Meavita Thuiszorg¹⁸.

In het volgende wordt de aard van de betrokkenheid van ieder van de vier betrokken instellingen beknopt beschreven, evenals die van het Openbaar Ministerie:

- Politie Haaglanden
- De Waag
- Openbaar Ministerie: arrondissementsparket Den Haag
- Bureau Jeugdzorg
- Raad voor de Kinderbescherming

De volgorde van beschrijving is overeenkomstig de tijdlijn van betrokkenheid bij de casus.

---

¹⁸ Afdeling Jeugdgezondheidszorg van de GGD van de Gemeente Den Haag: De leden van het gezin waren ingeschreven in het bevolkingsregister van de gemeente Den Haag. De GGD heeft contact gehad met de vrouw en het jongste kind in het kader van de reguliere Jeugdgezondheidszorg. Meavita Thuiszorg: Meavita Thuiszorg heeft het jongste kind eveneens gezien in het kader van de reguliere Jeugdgezondheidszorg. Het dossier van het jongste kind is op 19 april 2001 aan de GGD overgedragen. Opgemerkt wordt dat zowel de GGD als de Thuiszorg geen dossier over het oudste kind kennen.

6.1 Politie Haaglanden

De politie is op meerdere momenten, en in ieder geval in 2003 en in 2005, geconfronteerd met een geweldsituatie of -dreiging binnen het gezin. In 2003 heeft de vrouw zich bij de politie gemeld vanwege mishandeling door haar man. Omdat de vrouw geen aangifte wilde doen, is er geen strafrechtelijk gevolg gegeven aan de melding van de vrouw. Wel is de man door de behandelend agent uitgenodigd op het bureau om het door de vrouw gemelde geweld bespreekbaar te maken. In dit gesprek heeft de man grosso modo de gemelde feiten bekend. Vervolgens heeft doorverwijzing naar De Waag plaatsgevonden.

In 2005 (op 2 mei) heeft de vrouw aangifte gedaan van mishandeling en bedreiging door de man op bureau Zuid-West. De beide kinderen waren aanwezig bij het doen van aangifte en het jongste kind heeft daarbij spontaan een voor de man zeer belastende opmerking gemaakt. Dezelfde dag is door de Piketofficier van Justitie toestemming gegeven voor aanhouding van de verdachte buiten heterdaad. Op 3 mei is er contact geweest met de Officier van Justitie. Deze vond een studioverhoor voor het jongste kind van 8 jaar te belastend.

Op 4 mei is de zaak door de jeugdrechercheur aangemeld bij Kindspoor, een speciaal traject van Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming voor kinderen die getuige zijn geweest van huiselijk geweld. Ondanks het feit dat het bureau Zuid-West niet deelnam aan het pilot Kindspoor binnen de politie, is de zaak toch daar aangemeld. Op 20 juni is bericht ontvangen dat de vrijwillige hulpverlening niet van de grond is gekomen en dat de zaak is doorgestuurd naar het AMK.

Op 20 mei 2005 is de man verhoord. Verwijzing naar De Waag is achterwege gebleven, omdat de man dat al een keer eerder had geprobeerd en het daarom niet nog eens wilde.

Naar aanleiding van het verhoor van de man is op dezelfde dag met de vrouw een zogenaamd nagesprek gehouden.

Nadat het verhoor is gehouden is het dossier direct doorgestuurd naar het Parket van Justitie.

6.2 Openbaar Ministerie: arrondissementsparket Den Haag

Het Openbaar Ministerie droeg tot op zekere hoogte kennis van de situatie binnen het gezin. De man is immers op 15 november 2005 veroordeeld door de politierechter wegens mishandeling van de vrouw.

Op basis van de uitvoeringsregels dient een huiselijk-geweldzaak als deze binnen drie maanden op zitting te worden geplaatst. Als gevolg van gebrek aan zittingscapaciteit is deze termijn van drie maanden overschreden.

Een ander aspect is dat in huiselijk-geweldzaken altijd een reclasseringsrapport wordt gevraagd. In de onderhavige casus is dat niet gebeurd. Bij de voorbereiding van de zaak is dat wel in het dossier aangegeven en ook is de brief met de aanvraag daartoe opgesteld. Door een omissie op de administratie is de brief echter nooit verzonden.

Toen de officier van justitie bij de voorbereiding van de zaak dit heeft bemerkt, is overwogen dat het alsnog laten opmaken van een reclasseringsrapport weer een

vertraging van twee à drie maanden zou betekenen. Tevens is een inschatting gemaakt van de bereidheid van de man om medewerking te verlenen aan het onderzoek.

Derhalve is de keus gemaakt om de behandeling van de zaak op 15 november 2005 doorgang te laten vinden zonder reclasseringsrapport.

Tijdens de zitting van de politierechter is de man veroordeeld tot 30 uur werkstraf (of 15 dagen vervangende hechtenis) en 1 week voorwaardelijke gevangenisstraf, met een proeftijd van 2 jaren.

6.3 De Waag

De man is in 2003 door de politie naar De Waag verwezen. In de periode van oktober 2003 tot februari 2004 zijn de man de vrouw vijf maal op gesprek geweest. Op een volgende afspraak zijn zij niet meer verschenen. Daarna is er nog contact opgenomen, maar hebben zij niets meer van zich laten horen, waarop het dossier is gesloten. De politie is hiervan op de hoogte gesteld. Omdat er geen sprake was van een door de rechtbank opgelegde behandeling, was het niet mogelijk enige drang of dwang aangaande de behandeling uit te oefenen. In genoemde periode was er een voortdurende dreiging, waar de kinderen en de vrouw erg veel last van ondervonden. De man dreigde hen allen, inclusief zichzelf, van het leven te beroven naar aanleiding van de wens van de vrouw om uit elkaar te gaan. Deze dreiging is toen met het echtpaar besproken en werd als 'niet direct en actueel' gezien. De dreigingen waren bekend bij Politie Haaglanden¹⁹.

Rondom het contact in 2003/2004 is de procedure gevolgd volgens het convenant tussen politie Haaglanden en De Waag van 2000. Op basis van dit convenant verwijst de politie een pleger van huiselijk geweld naar De Waag. De politie faxt het aanmeldingsformulier, het gespreksbevestigingsverslag en de relevante mutaties naar De Waag. Op zijn beurt stuurt De Waag een kopie van de uitnodigingsbrief en van de acceptatiebrief met datum start behandeling naar de politie. Ook een kopie van de afsluitbrief wordt naar de politie gestuurd. Dat is in dit geval ook gebeurd.

In november 2005 is De Waag door Kindspoor benaderd met de vraag of het gezin weer aangemeld kon worden, waarop bevestigend is geantwoord.

6.4 Bureau Jeugdzorg

In 2004 is gestart met Kindspoor, een speciaal traject ten behoeve van kinderen die getuige zijn geweest van huiselijk geweld. Op 4 mei 2005 heeft de politie een melding gedaan bij Kindspoor. Op 10 mei is deze casus besproken en is besloten tot het traject van de vrijwillige toegang tot hulpverlening. In mei en begin juni is op verschillende momenten getracht de hulpverlening te starten. Dit is niet gelukt en daarom is de zaak medio juni doorverwezen naar het AMK. Daar komt de zaak op de wachtlijst. Op basis van de gegevens krijgt de casus de beoordeling 'midden'. Eind september wordt de zaak wederom opgepakt. De beide ouders worden al dan niet afzonderlijk

---

¹⁹ Niet duidelijk is geworden hoe/of communicatie heeft plaatsgevonden tussen de instellingen in deze.

benaderd en er vinden enkele contacten plaats met de man en de vrouw. Dit leidt echter niet tot een concreet hulpverleningstraject. Begin november wordt de zaak in een multidisciplinair overleg besproken en wordt geconcludeerd dat de kinderen hulp nodig hebben omdat zij hun hele leven huiselijk geweld hebben meegemaakt. Hulp van De Waag wordt ook voor de man en de vrouw noodzakelijk geacht. Aan de ouders wordt medio november een brief gestuurd met de aanbeveling bij de huisarts een verwijzing voor De Waag te halen en voor 28 november te laten weten welke acties zij zullen ondernemen. Ter voorbereiding van een eventueel traject bij De Waag is door het AMK contact gelegd met De Waag met de vraag of het gezin aangemeld kon worden.

6.5 Raad voor de Kinderbescherming

De Raad voor de Kinderbescherming is partij in het traject Kindspoor. Via de intake voor dit traject in de Raad voor de Kinderbescherming op de hoogte van de casus. De politiemutatie is gelezen en beoordeeld. Gedurende het gehele traject is de Raad voor de Kinderbescherming op de hoogte van de verschillende stappen. De Raad voor de Kinderbescherming en Bureau Jeugdzorg zijn en blijven verantwoordelijk voor het genomen besluit, maar de instantie die de hulp op zich neemt, is verantwoordelijk voor de uitvoering van het uitgezette traject.

6.6 Samengevat constateert de commissie het volgende ten aanzien van de vragen A en B

Ten aanzien van vraag A: de wijze van het omgaan met kennis van relevante feiten en omstandigheden, constateert de commissie het volgende:

- Vier van de partners van het convenant zijn bij de casus, voor wat betreft het plaatsvinden van geweld en dreigingen daarmee, direct betrokken geweest. Daarnaast is het OM betrokken geweest.
- Eén daarvan - de politie - is tenminste tweemaal, in 2003 en 2005, betrokken geweest.
- De overige instellingen zijn direct betrokken geweest in één periode, óf in 2003, óf in 2005.
- Op tenminste twee momenten (2003 en 2005) is er de mogelijkheid en overweging geweest tot het volgen van een strafrechtelijke route. Dit is eenmaal (2005) gebeurd.
- Tenminste drie betrokken instanties (politie, De Waag, Bureau Jeugdzorg) zijn van oordeel geweest dat er gevaar dreigde voor zowel de vrouw als de kinderen.
- Pogingen om behandeling te starten zijn ofwel vroegtijdig afgebroken (2003-2004), ofwel niet van de grond gekomen (2005).
- Geen van de daarvoor in aanmerking komende instanties heeft, voor zover de commissie heeft kunnen nagaan, systematisch een daderprofiel of risicotaxatie gemaakt.
- In gesprekken met de commissie hebben vertegenwoordigers van die instanties enerzijds aangegeven dat gegeven bepaalde globale kenmerken er sprake was/zou zijn geweest van een relatief laag risicoprofiel, anderzijds dat de risicotaxatie ernstiger/anders zou zijn uitgevallen, als alle informatie die bij elk van de betrokken instanties afzonderlijk beschikbaar was, algemeen bekend was geweest.

- De commissie heeft geconstateerd dat het Openbaar Ministerie, juist omdat het een huiselijk geweldzaak betrof, een hogere straf heeft geëist dan wanneer het een zaak van 'gewone' geweldpleging zou zijn geweest. Tevens heeft de Officier van Justitie een taakstraf met voorwaardelijke gevangenisstraf en een proeftijd geëist en geen geldboete, omdat deze toch van het huishoudgeld betaald zou zijn geworden.
- Voor zover de commissie heeft kunnen nagaan, is voorafgaand aan de zitting geen overleg geweest tussen het Openbaar Ministerie en de op dat moment betrokken hulpverleningsinstanties om na te gaan of er sprake is van nieuwe en relevante informatie.
- Alle betrokken instellingen hebben gereageerd op de situatie binnen het gezin, zij het dat de wijze waarop en de snelheid waarmee men heeft gereageerd, verschilde.
- Naar informatie van de betrokken instanties kan gesteld worden dat - gerelateerd aan wat binnen de verschillende organisaties gebruikelijk is - op een enkele uitzondering na, de betreffende casus niet afwijkend is behandeld ten opzichte van wat gebruikelijk is binnen de verschillende organisaties.
- De afwijkingen betreffen de relatief lange tijd tussen de aangifte van de vrouw en het verhoor van de man, te weten 18 dagen, het niet opvragen van een reclasseringsrapport door het Openbaar Ministerie ten behoeve van de voorbereiding van de strafzaak tegen de man en de volgens het Openbaar Ministerie relatief zware straf die door de politierechter aan de man is opgelegd.

Ten aanzien van vraag B: de wijze van uitwisseling van gegevens, constateert de commissie het volgende:

- De commissie constateert dat er geen gezamenlijk overleg tussen betrokken instanties heeft plaatsgevonden ten aanzien van gezins(gewelds-)geschiedenis, risicotaxatie en daderprofiel, en de aanpak van de problematiek, respectievelijk de formulering van de strafmaat door het OM.
- Wel is er tussen tweetallen van instanties, te weten Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming enerzijds en de politie anderzijds, en tussen Jeugdzorg en De Waag, schriftelijk of telefonisch contact geweest over het gezin.
- De uitgewisselde informatie kan in het algemeen als procedureel en summier worden gekenschetst.
- Voor zover de commissie heeft kunnen nagaan is onvoldoende aan alle betrokken instanties en instellingen duidelijk geworden of gemaakt dat de man een recidiverende geweldspleger was en eveneens herhaaldelijk met geweld heeft bedreigd, zowel naar zijn gezinsleden toe als naar derden. Op verschillende momenten waren in zijn geweldsdreigingen ook zijn kinderen geïmpliceerd.
- Voor zover de commissie heeft kunnen nagaan waren er verschillen van opvatting tussen de betrokken instanties/professionals wat betreft de veiligheid van de kinderen, die niet zijn gewisseld en besproken.²⁰

---

²⁰ Vergelijk bijvoorbeeld het feit dat de Waag in 2003 constateert dat er een voortdurende dreiging bestond, waar de kinderen en de vrouw erg veel last van ondervonden. De man dreigde hen allen, inclusief zichzelf, van het leven te beroven naar aanleiding van de wens van de vrouw om uit elkaar te gaan, terwijl er naar mededeling van Bureau Jeugdzorg geen reden was om aan te nemen dat de fysieke veiligheid van de kinderen in gevaar was.

6.7 Overige constatering

Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG)

Het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG), dat op dezelfde dag als het convenant is gestart, was niet bekend met de casus, hoewel hier wel degelijk sprake was van huiselijk geweld.

De commissie interpreteert dit als een gevolg van het feit dat het ASHG alleen die meldingen registreert die personen bij hen doen. Instanties die met huiselijk-geweldzaken worden geconfronteerd, melden deze niet automatisch bij het ASHG. Dit is ook niet in het convenant Huiselijk Geweld vastgelegd. Met andere woorden: de convenantpartners hebben geen meldingsplicht bij het ASHG, met als gevolg dat maar een zeer beperkt aantal gevallen van huiselijk geweld bij het ASHG bekend zijn. Het ASHG registreert alle zaken die binnenkomen op naam. Indien de beller anoniem wenst te blijven, wordt de melding geregistreerd zonder persoonsgegevens.

Bij het ASHG is geen melding binnengekomen van deze casus en deze was bij het ASHG als zodanig dan ook niet bekend.

De rol van de reclassering

De reclassering doet slechts een (lichte) screening en beoordeelt of mensen voor een behandeling in aanmerking komen. Indien dit het geval is, wordt doorverwezen naar De Waag.

Het komt voor dat een verdachte niet reageert op een oproep van de reclassering in de strafzaak. In het algemeen ontplooit de reclassering in een dergelijke situatie geen verdere initiatieven.

Hoewel volgens de aanwijzing Huiselijk Geweld de reclassering de noodzakelijke schakel tussen Openbaar Ministerie en daderhulp is, heeft deze schakel in de onderhavige casus, zoals eerder uitgelegd, ontbroken.

Tabel informatie-uitwisseling

datum	Informatie	Van	naar
19-04-2001	Dossier jeugdgezondheidszorg inzake zoon.	Consultatiebureau	GGD Den Haag, afdeling Jeugdgezondheidszorg
28-08-2003	Informatie over huiselijk geweld dat heeft plaatsgevonden.	Vrouw	Politie
26-09-2003	Aanmelding man.	Politie	De Waag
17-10-2003	Acceptatie en uitnodiging voor eerste gesprek.	De Waag	Man
xx-xx-2003	Melding dat man uit behandeltraject is gestapt.	De Waag	Politie
24-03-2004	Brief dat dossier gesloten wordt en verwijzer op de hoogte wordt gesteld.	De Waag	Echtpaar
02-05-2005	Aangifte van bedreiging en mishandeling door man.	Vrouw	Politie
03-05-2005	Contact inzake aangifte.	Politie	Officier van Justitie
04-05-2005	Aanmelding gezin d.m.v. fax.	Politie	Kindspoor (alle 3 de instanties dus).
25-05-2005	Verzending brief i.v.m. huisbezoek op 31-05-2005.	Bureau Jeugdzorg	Vrouw

31-05-2005	Poging huisbezoek; Vrouw is niet thuis; 3 pogingen tot telefonisch contact.	Bureau Jeugdzorg	Vrouw
01-06-2005	Brief dat BJZ hen niet thuis heeft aangetroffen. Aan ouders is gevraagd contact met BJZ op te nemen.	Bureau Jeugdzorg	Echtpaar
13-06-2005	Brief waarin gemeld wordt dat ouders ondanks verzoeken daartoe geen contact hebben opgenomen en de zaak vandaag aangemeld wordt bij het AMK.	Bureau Jeugdzorg	Echtpaar
14-06-2005	Melding; melding wordt door het AMK aangenomen en in de intake behandeld; toekenning prioriteit 'midden'.	Bureau Jeugdzorg	AMK
	Bericht dat vrijwillige hulp niet van de grond is gekomen, en dat zaak is doorgestuurd naar AMK.	Bureau Jeugdzorg	Politie
28-09-2005	Brief om hen ieder apart uit te nodigen voor een gesprek.	AMK	Vrouw en man
04-10-2005	Geen zorgelijke signalen.	Intern begeleider school kinderen	AMK
	Telefoontje dat ze op gesprek komt.	Vrouw	AMK
5-10-2005	Gesprek van de vrouw met AMK.		
6-10-2005	De man komt zonder afmelding niet op afspraak.		
	Brief van AMK aan de vrouw.	AMK	Vrouw
17-10-2005	Contact; er wordt een afspraak gemaakt voor 1 november 2005.	Man	AMK
	Onderstreping noodzaak hulpverlening.	AMK	Vrouw
19-10-2005	Bevestigingsbrief over de afspraak op 1 november 2005.	AMK	Man
24-10-2005	Poging tot contact.	Vrouw	AMK
01-11-2005	De vrouw geeft aan dat ze nu geen hulpverlening wil.	Vrouw	AMK
	Ontkenning mishandeling. De man geeft aan te willen meewerken aan VU-onderzoek, zal dit met de vrouw bespreken en zegt toe hierover volgende dag terug te bellen.	Man	AMK
02-11-2005	Huisarts ziet vrouw en kinderen zelden.	Huisarts	AMK
	Tijdens multidisciplinair overleg wordt afgesproken brief naar ouders te sturen om, als ze niet met VU-onderzoek instemmen, een onderzoek bij BJZ te laten uitvoeren, ook wordt vermeld dat hulpverlening op gang moet komen en worden ouders gewezen op De Waag.		
08-11-2005	Poging tot navraag lukt niet.	AMK	De Waag
15-11-2005	Poging tot navraag lukt niet.	AMK	De Waag

16-11-2005	Brief met de opdracht voor 28 november 2005 te reageren.	AMK	Echtpaar
	Poging tot navraag lukt niet.	AMK	De Waag
17-11-2005	Poging tot navraag lukt niet.	AMK	De Waag
21-11-2005	Telefonisch contact tussen AMK (Kindspoor) en De Waag. Hierin wordt gevraagd naar eerdere hulpverlening van de Waag aan ouders. Tevens wordt gemeld dat ouders in 2003 slechts op kennismakingsgesprek zijn geweest. Op betreffende vraag van AMK wordt gezegd dat ouders zich opnieuw kunnen aanmelden.	AMK (Kindspoor)	De Waag

7. Waarborgt het convenant de noodzakelijke hulpverlening?

7.1 Inleiding

De derde opdracht aan de commissie was:

“Nagaan of het convenant huiselijk geweld in voldoende mate noodzakelijke en/of gewenste hulpverlening waarborgt.” [C]

In het volgende wordt deze vraag op tweeërlei wijze beantwoord:

1. door een beschrijving te geven van de oordelen van de betrokken instanties zelf over het eigen functioneren in relatie tot de casus;
2. door de bevindingen van de commissie weer te geven over de relatie tussen het convenant en de behandeling van de casus.

Het drama van 27 november 2005 is voor verschillende betrokken instellingen reden geweest om binnen de eigen organisatie een nadere beschouwing te maken van het eigen functioneren in deze zaak. Dit geldt voor de politie, het Openbaar Ministerie en Bureau Jeugdzorg. Ook heeft de Inspectie Jeugdzorg een onderzoek uitgevoerd naar het functioneren van Bureau Jeugdzorg in deze. Naar aanleiding van het installeren van de commissie is ook door De Waag en de Raad voor de Kinderbescherming naar eigen zeggen naar het eigen functioneren gekeken.

Naast het eigen functioneren hebben verschillende betrokken organisaties tevens gekeken naar de samenwerkingsposities. Op verschillende plaatsen zijn verbeteringen aangepast. Dit is blijkens het interne onderzoek het geval binnen het traject Kindspoor en binnen Bureau Jeugdzorg. In de gesprekken met de commissie hebben De Waag en de Raad voor de Kinderbescherming aangegeven verbeteringen te hebben aangebracht in de binnen de eigen organisatie geldende procedures.

De commissie is positief over de wijze waarop de verschillende organisaties aan zelfreflectie hebben gedaan, maar zal aanvullend nog enige suggesties voor verbetering doen, temeer daar de verbeteringen vooral het interne proces betreffen en veel minder de samenwerkingsrelaties.

7.1.1 Bureau Jeugdzorg

Bureau Jeugdzorg heeft, conform de procesafspraken tussen provincies, MOGroep²¹ en de Inspectie Jeugdzorg bij calamiteiten, intern onderzoek gedaan naar de onderhavige casus en hierover gerapporteerd aan de Inspectie²². De Commissie is op haar verzoek in de gelegenheid gesteld kennis te nemen van dit interne onderzoek, onder de voorwaarde dat het rapport vertrouwelijk zou worden behandeld. Bureau Jeugdzorg heeft onderzocht hoe het gehandeld heeft naar aanleiding van de melding van de politie met betrekking tot het huiselijk geweld bij het betreffende gezin en de positie van de kinderen in deze. Eindconclusie van het intern onderzoek is dat Bureau Jeugdzorg geen signalen

---

²¹ Maatschappelijk Ondernemers Groep; dit is de brancheorganisatie voor Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening, Jeugdzorg en Kinderopvang.

²² De Inspectie Jeugdzorg heeft de commissie medegedeeld dat het de handelwijze van Bureau Jeugdzorg in de onderhavige casus heeft beoordeeld.

heeft ontvangen dat de agressie van de vader zich tot de kinderen zou (kunnen) richten. Wel is een aantal algemene verbeterpunten ten aanzien van de in de praktijk ontstane werkwijze van Kindspoor geconstateerd. Aangezien Kindspoor in de pilotfase verkeert en verder ontwikkeld dient te worden, zal het interne onderzoek daarbij gebruikt worden. Samengevat leidt dit bij Bureau Jeugdzorg tot de volgende acties:

- Met de politie worden, in overleg met de Raad voor de Kinderbescherming, nadere afspraken gemaakt over het verstrekken van informatie door de politie m.b.t. het strafrechtelijke traject en over de vermelding in de politie-aanmelding bij Kindspoor of beide ouders bereid zijn hulpverlening te accepteren.
- Er worden nadere afspraken gemaakt over het informeren van cliënten in het kader van Kindspoor.
- De verhouding tussen de reguliere werkwijze van het AMK en de Toegang dient in het protocol Kindspoor te worden opgenomen (o.a. ten aanzien van multidisciplinaire beoordeling en vastlegging in de reguliere registratiesystemen).
- De criteria voor urgentiebepaling en voor verwijzing vanuit Kindspoor naar AMK, de Toegang en de Raad worden vastgelegd.
- Bureau Jeugdzorg heeft geconstateerd dat bij het reageren op signalen van derden (zoals de politie) de wachtlijstproblematiek bij het AMK een groot risico vormt en het bestaan van een wachtlijst onaanvaardbaar is. Zolang de wachtlijst bij het AMK echter nog bestaat, wordt bij binnenkomst van een Kindspoormelding, in het kader van de risicotaxatie, overwogen om te starten met een vooronderzoek, op basis waarvan de urgentie wordt bepaald.

Als het gaat om de samenwerking tussen de verschillende betrokken instanties heeft Bureau Jeugdzorg tegenover de Commissie gepleit voor de volgende maatregelen:

- Er is in het samenwerkingspalet behoefte aan casemanagement; in de huidige setting is geen van de instellingen integraal verantwoordelijk.
- De informatie-uitwisseling dient te worden verbeterd. Indien Bureau Jeugdzorg op de hoogte is van de ontwikkelingen bij andere ketenpartners kan in het traject van Bureau Jeugdzorg hier beter op worden gereageerd. Informatie uit het strafrechtelijk traject maakt het mogelijk een betere risicotaxatie te maken. De veiligheid van mensen moet voor privacybescherming gaan.

7.1.2 Politie Haaglanden

De politie heeft aangegeven dat in het vervolg, op een terugmelding van De Waag dat een vrijwillige behandeling is afgebroken door de verdachte, zal worden gereageerd met een contact met de verdachte dat bij recidive wederom door de politie zal worden opgetreden.

7.1.3 Openbaar Ministerie

Het openbaar ministerie heeft aangegeven geen verbeteringen door te voeren in haar procedures, maar er voor te zorgen dat bestaande procedures in het vervolg strikter nageleefd zullen worden²³.

7.1.4 Raad voor de Kinderbescherming

De Raad voor de Kinderbescherming heeft in het gesprek met de commissie een aantal verbeterpunten genoemd:

- De Raad voor de Kinderbescherming pleit voor een effectieve en gerichte gegevensuitwisseling tussen de hulpverlening en het strafrechtelijk traject over de voortgang van de verschillende trajecten en/of melding van feiten en gebeurtenissen in het ene traject die van belang kunnen zijn voor een ander traject. Zo is het voor de Raad voor de Kinderbescherming van belang om te weten hoe een traject bij De Waag verloopt, met name als een behandeling stopt. Anderzijds zou de politie en het Openbaar Ministerie op de hoogte moeten worden gesteld van alle meldingen van kindermishandeling die niet via de politie binnenkomen.
- De Raad voor de Kinderbescherming pleit voor meer gedetailleerde afspraken met politie en Openbaar Ministerie over hoe om te gaan met daders en de beschikbaarheid van de politie bij huisbezoeken van medewerkers van de verschillende onderdelen van Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming.
- De betrokkenheid van politie en AMK bij de vrijwillige ambulante hulp zou moeten worden versterkt.
- De Raad beveelt aan om vaker dan nu met ouders gesprekken te laten voeren door combinaties van verschillende onderdelen, zoals VTH - AMK, AMK - Raad voor de Kinderbescherming, BJZ - De Waag etc.
- In aanvulling op het convenant zou er een protocol moeten liggen waarin met commitment van alle partijen samenwerkingsafspraken en – werkwijzen zijn vastgelegd.
- Per zaak zou een casemanager moeten worden aangesteld.
- Op de werkvloer bij veel organisaties is het convenant onbekend. Dit dient te worden verbeterd.

In de schriftelijke reactie van de Raad²⁴ op het conceptrapport geeft de Raad aan dat intensievere samenwerking en risicotaxatie natuurlijk zaken zijn waaraan intern wordt gewerkt en waarover de Raad graag met externe partijen om de tafel gaat.

7.1.5 De Waag

Zijdens De Waag zijn tijdens het gesprek met de commissie een aantal knelpunten en verbeterpunten genoemd:

- Ook zonder dat een aangifte gedaan wordt bij de politie, kan de politie bij voldoende bewijs iemand doorverwijzen naar De Waag. Dit is om mensen z.s.m. in de hulpverlening te krijgen. De politie Haaglanden maakt weinig

---

²³ Zoals het aanvragen van een reclasseringsrapport bij huiselijk geweldzaken; zie de brief van 24 maart 2006 van het Openbaar Ministerie aan de commissie.

²⁴ Brief van 27 maart 2006.

gebruik van deze mogelijkheid²⁵. Frequentere toepassing van deze mogelijkheid zou aan de orde kunnen zijn²⁶.

- De terugkoppeling naar de politie gebeurt alleen als er sprake is van een evident gevaarlijke situatie. De politie onderneemt doorgaans geen actie. Het wordt wenselijk geoordeeld indien de politie in een dergelijke situatie op basis van een 'code red' wel actie zou ondernemen in de richting van de dader teneinde hier een preventieve werking te genereren. Actie in de richting van de dader zou ook aan de orde moeten zijn indien deze afspraken niet nakomt. Helderheid over de taak van politie en Openbaar Ministerie in deze is gewenst²⁷.
- Zonder toestemming van de cliënt mag De Waag geen gegevens doorspelen naar Bureau Jeugdzorg²⁸. In de praktijk betekent dit dat de voorkeur van een volwassen patiënt boven het belang van het kind gaat. Gepleit wordt om de mogelijkheid van gegevensuitwisseling met onder andere Bureau Jeugdzorg mogelijk te maken, ook als de dader hiertegen bezwaar heeft.
- De vraag welke organisatie de taak van risicotaxatie uitvoert, dient te worden verhelderd.
- In alle gevallen van huiselijk geweld zou een melding bij het ASHG gedaan moeten worden.
- Er zou veel meer preventief / pro-actief contact opgenomen moeten worden met een eventueel toekomstig slachtoffer.
- Gedurende het gehele traject zijn er meerdere partijen die een deelrol in het proces vervullen. Een centrale registratie van de voortgang van een zaak is wenselijk. Tevens moet gedurende het gehele traject duidelijk zijn wie verantwoordelijk is voor de onderscheiden onderdelen van het traject. Gesuggereerd wordt om casemanagement in te voeren. De casemanagers moeten duidelijke instrumenten hebben.
- De informatie-uitwisseling is een probleem. Een oplossing zou kunnen zijn om één dossier per zaak te hanteren voor alle instanties samen.

7.2 Bevindingen van de commissie over de relatie tussen het convenant en de behandeling van de casus

De commissie meldt de volgende bevindingen over de relatie tussen het convenant en de behandeling van de casus:

- Het convenant voorziet in een trajectbegeleiding door het ASHG, indien de melding van de casus bij het ASHG binnenkomt. In de onderhavige casus heeft trajectbegeleiding door het ASHG niet plaatsgevonden, omdat er geen melding bij het ASHG is geweest.

---

²⁵ De commissie constateert dat dit in 2003 in deze casus wel gebeurd is.

²⁶ De Politie heeft aangegeven, dat zij van oordeel is dat deze doorverwijzingen wel regelmatig plaatsvinden. In 2005 ging het om 136 gevallen.

²⁷ De politie heeft in de schriftelijke reactie van 27 maart 2006 aangegeven, dat de bevoegdheden van de politie ten aanzien van verdachten in de wet omschreven zijn.

²⁸ De Raad voor de Kinderbescherming geeft in haar schriftelijke reactie van 27 maart 2006 op het conceptrapport aan dat het voor alle beroepsgroepen mogelijk is het beroepsgeheim te schenden op het moment dat de veiligheid van de kinderen in het geding is, dat iedere beroepsgroep een code heeft waarin dit conflict van rechten is omschreven, en dat daarnaast zowel AMK als Raad bij wet bevoegd zijn informatie van alle beroepsgroepen te verkrijgen. Naar het oordeel van de commissie wordt van deze mogelijkheid te weinig gebruik gemaakt.

- Het convenant voorziet in snelle verwijzing tussen betrokken instanties. Deze heeft in onderhavige casus naar informatie van de commissie op bepaalde momenten plaatsgevonden, op andere momenten niet.
- Het convenant voorziet in een snel hulpverleningsaanbod. In 2003 en 2004 was hier sprake van. In 2005 kwam het hulpverleningsaanbod traag op gang, onder meer door de ambivalente houding van de vrouw, de weigerachtigheid van man en het feit dat het gezin op de wachtlijst werd geplaatst in verband met risicotaxatie, die overigens niet systematisch en met alle betrokken convenantpartners is uitgevoerd, voor zover de commissie heeft kunnen nagaan.
- Het convenant voorziet in uitwisseling van informatie tussen partners. Het uitvoeringsoverleg is weliswaar bedoeld om concrete zaken te kunnen bespreken, maar er zijn vooralsnog geen nadere afspraken in het convenant opgenomen over gegevens- over dossieruitwisseling en evenmin ligt er een privacyprotocol ten grondslag aan het convenant. In de onderhavige casus, zo heeft de commissie geconcludeerd, beschikten de verschillende instanties over verschillende brokstukken informatie. Er is geen moment geweest waarop deze bij elkaar zijn gelegd en vergeleken.
- Het convenant voorziet in afstemming tussen de partners. De commissie stelt vast dat het Openbaar Ministerie en Bureau Jeugdzorg beiden in dezelfde periode in algemene zin zorgen hadden over ofwel de mogelijkheid van recidive ofwel de gevolgen van het plaatsgevonden gezinsgeweld en bedreigingen daarmee voor de kinderen. Ze constateert ook dat beiden inspanningen hebben verricht om daar wat aan te doen. Maar, voor zover de commissie heeft kunnen nagaan, heeft op geen enkele moment hierover uitwisseling of afstemming plaatsgevonden.
- Het convenant voorziet in de aanwijzing van een contactfunctionaris per instantie, die participeert in het uitvoeringsoverleg, waarin casus besproken kunnen worden. Naar mededeling van de coördinator van dit overleg, is de onderhavige casus in een dergelijk overleg niet aan de orde gekomen, omdat deze niet is ingebracht²⁹.

---

²⁹ De politie Haaglanden heeft overigens aangegeven, dat het voor de politieorganisatie met de jaarlijkse last van 3000 zaken onmogelijk is alle zaken met de convenantpartners te bespreken.

8. Het toekomstig convenant: algemene bevindingen en aanbevelingen van de commissie

De vierde opdracht aan de commissie is geweest:

“Mogelijke verbeterpunten voor te stellen i.c. lessen die uit deze zaak voor het toekomstig functioneren van het convenant zijn te trekken.” [D]

In het volgende geeft de commissie derhalve haar voornaamste algemene bevindingen en aanbevelingen.

De commissie is van oordeel dat het convenant, zoals het thans is geformuleerd en functioneert, niet voldoende waarborgen verschaft voor de noodzakelijke informatie-uitwisseling tussen partners, adequate risicotaxatie, en de vereiste samenhang in en samenballing van hulpverlening, respectievelijk van (beschermings-)maatregelen in ernstige gevallen van huiselijk geweld. De redenen voor dat oordeel, en aanbevelingen om hierin verbeteringen aan te brengen zijn:

- Het convenant is vooral een bestuurlijke intentieverklaring tot uitwisseling en samenwerking, maar omvat geen protocol en sturing van uitvoering. Aanbevolen wordt om onder het convenant een uitvoerings- en sturingsprotocol te leggen.
- Er is geen centrale plaats waar alle zaken van huiselijk geweld worden geregistreerd. Het ASHG zou hiertoe kunnen dienen. Aanbevolen wordt alle voorkomende zaken van huiselijk geweld te registreren bij het ASHG.
- Voor zover instanties in het kader van het convenant informatie uitwisselen of samenwerken, gebeurt dat zonder duidelijke regie of case-management. Het gevolg is dat afzonderlijke instellingen, overigens met de beste bedoelingen, hun eigen beslissingen ten aanzien van hulpverlening of maatregelen nemen, maar deze niet op elkaar zijn afgestemd, zodat er gaten kunnen vallen of beslissingen worden genomen die elkaar niet versterken of ondersteunen. Er wordt eenvoudigweg te weinig doorzettingsmacht georganiseerd waardoor behandlungs- of veranderingsonwillige daders weg kunnen komen en weifelende slachtoffers niet aan worden aangezet die stappen te nemen die voor hun eigen bescherming en die van hun kinderen noodzakelijk zijn. Aanbevolen wordt om de gegevensuitwisseling tussen partijen te verbeteren, op de eerste plaats door één instantie aan te wijzen waar iedere casus met betrekking tot huiselijk geweld moet worden gemeld (zie boven). Door middel daarvan dienen de convenantpartijen en politie/justitie van ontwikkelingen bekend bij of van acties van elkaar zo snel en uitvoerig mogelijk op de hoogte te worden gesteld. Hierdoor kan sneller en adequater worden gereageerd en kan hulpverlening effectiever worden ingezet. De privacywetgeving kan in dit verband een belemmering zijn. Hiervoor dienen naar het oordeel van de commissie dringend effectieve oplossingen te worden gevonden. Het mag immers niet zo zijn dat privacy boven veiligheid gaat.
- De Raad voor de Kinderbescherming heeft aangegeven³⁰ dat het voor alle beroepsgroepen mogelijk is het beroepsgeheim te schenden op het

---

³⁰ Schriftelijke reactie van 27 maart 2006 op het conceptrapport.

moment dat de veiligheid van de kinderen in het geding is. Tevens heeft de Raad aangegeven dat iedere beroepsgroep een code heeft waarin dit conflict van rechten is omschreven en dat zowel het AMK als de Raad bij wet bevoegd zijn informatie van alle beroepsgroepen te verkrijgen. Bij de gesprekken in het kader van het onderzoek heeft geen van de bevroegde instellingen behoudens de Raad zelve, aangegeven indien dit aan de orde zou kunnen zijn van deze mogelijkheid gebruik te maken. Dit wil niet zeggen dat deze bevoegdheid nooit gebruikt zal worden, maar het komt de commissie voor dat een minder rigide regelgeving op dit punt de uitwisseling van de gegevens in de praktijk zal bevorderen.

- De commissie beveelt voorts aan het convenant te versterken met alle relevante partijen (naast de reeds deelnemende), zoals huisartsen die met gevallen van huiselijk geweld in het kader van reguliere hulpverlening worden geconfronteerd.
- Een andere cruciale, maar zwakke schakel in het convenant is naar het oordeel van de commissie, dat er geen instantie is binnen de convenantafspraken die belast is met systematische risicotaxatie van geweldplegers en -dreigers. Daarbij gaat het zowel om de beoordeling van recidive als de beoordeling van de ernst van mogelijk volgende geweldplegingen. Het gevolg is dat elk van de betrokken instanties op zijn of haar wijze een dergelijke inschatting maakt en daar activiteiten op afstemt, die over dezelfde personen in dezelfde periode nog al eens kunnen verschillen. De commissie doet in deze de volgende aanbevelingen:
  - Wijs in geval twee of meer convenantpartners betrokken zijn en/of er sprake is van ernstig geweld of geweldsdreiging per casus één manager aan die de bevoegdheid heeft alle op de casus betrekking hebbende informatie op te vragen en te bespreken, de risicotaxatie professioneel te laten plaatsvinden, de betreffende informatie naar alle relevante convenantpartijen te verspreiden en de coördinatie van en de regie op de casus uit te voeren.
  - Ga er standaard vanuit dat in geval van een gezin met kinderen bedreiging of mishandeling van één van beide ouders door de ander, ook altijd gevaar voor de kinderen impliceert.
  - Behandel iedere melding bij de politie van door de dader erkende mishandeling als aangifte. De commissie is van oordeel dat indien een melding³¹ bij de politie door een slachtoffer van mishandeling of dreiging daarmee door de dader erkend wordt, het Openbaar Ministerie dit dient te behandelen als een bewijsbaar en strafbaar feit. Naar het oordeel van de commissie is het noodzakelijk dat het Openbaar Ministerie in overeenstemming hiermee een richtlijn uitvaardigt³².
  - Verplicht in geval van herhaald en/of bovengemiddeld ernstig geweld of geweldsdreiging de dader altijd deel te nemen aan onderzoek en

---

³¹ Het gaat hier om die gevallen, waarin de aangever terughoudend is om van de melding een formele aangifte te maken.

³² Volgens het Openbaar Ministerie is hiervoor een aanpassing van de Aanwijzing Huiselijk Geweld van het College van Procureurs-generaal nodig. Vooruitlopend hierop beveelt de commissie aan dat de politie en het Openbaar Ministerie welwillend staan tegenover, en waar mogelijk gebruik maken van, de mogelijkheid tot ambtshalve vervolging, zoals omschreven staat in deze Aanwijzing Huiselijk Geweld.

behandeling. Formuleer duidelijke en zo effectief mogelijke sancties, indien dit op weigering bij de dader stuit.

- Het convenant regelt naar het oordeel van de commissie niet op welke wijze drang en dwang kan worden bevorderd bij afwijzing c.q. weigerachtigheid van daders jegens vrijwillige hulpverlening. Aanbevolen wordt ervoor te zorgen dat, wanneer naar aanleiding van erkend geweld of erkende dreiging met geweld³³ vrijwillig toegankelijke hulpverlening wordt opgestart, maar vroegtijdig wordt afgebroken, de zaak door de betreffende convenantpartij(en) teruggemeld wordt naar politie/justitie en alsnog een strafrechtelijk traject in gang wordt gezet.
- Zie scheiding dan wel het niet meer onder één dak verblijven van dader enerzijds en partner/kinderen (slachtoffers) anderzijds niet als risicoreductie, maar juist als een verhoging van het risico, tenzij nader onderzoek anders uitwijst.
- Verricht niet alleen in geval kinderen direct slachtoffer zijn van geweld of geweldsdreiging maar ook in geval zij aantoonbaar getuige daarvan zijn, altijd en snel onderzoek; stel een veiligheidsrapport op, doe dit aan alle relevante convenantpartners toekomen en stem maatregelen af op deze informatie.
- De commissie beveelt in dit verband aan om over te gaan tot een heroverweging van de criteria waarop ouders voor een hulpverleningstraject aan kinderen toestemming moeten geven

Tenslotte maakt de commissie zich ernstig zorgen over de mate waarin de bij het convenant betrokken hulpverleningsinstanties uitgerust zijn om daders van geweld of dreiging met geweld, die de Nederlandse taal niet of onvoldoende machtig zijn, te onderzoeken c.q. te behandelen. Zo merkt de commissie op het als ongerijmd te beoordelen dat een behandeling bij De Waag alleen kan plaatsvinden, zoals deze liet weten, indien een cliënt Nederlands spreekt. Een dergelijke bepaling is absoluut niet afgestemd op de demografie van huiselijk geweldplegers in de regio Haaglanden.

---

³³ Hieronder vallen ook die eerder genoemde gevallen van door het slachtoffer gemelde en door de dader erkende gevallen van mishandeling of dreiging daarmee.

9. Slotwoord

Toen de commissie haar opdracht aanvaardde in december 2005 deed ze dat in de verwachting dat het mogelijk moest zijn omstreeks eind januari begin februari 2006 rapport aan haar opdrachtgevers te kunnen uitbrengen. Maar na enkele weken aan het werk te zijn geweest, werd haar duidelijk dat het verzamelen van respectievelijk inzage krijgen in de informatie die bij betrokken instanties en personen aanwezig was over de casus en de betrokken personen, alles behalve een sinecure was. Het klassieke verschijnsel van 'de ene deur die de andere opent' deed zich voor. Uiteindelijk is het toch gelukt om een tamelijk compleet beeld samen te stellen van de feiten en gebeurtenissen die uitgemond zijn in het fatale drama van 27 november 2005. Zulks niet alleen naar het oordeel van de commissie zelf maar ook van professionals waarmee de commissie gaandeweg haar onderzoek heeft gesproken. Sommigen daarvan reageerden op de geschiedenis van de casus die de commissie hen ter reactie terugkoppelde met de uitspraak dat ze voor het eerst een omvattend beeld hadden gekregen van wie op welke wijze op welke momenten wat had gedaan.

Hoewel die reactie de commissie enerzijds bevestigt in de relevantie van haar werkwijze, roept zij anderzijds ook een belangrijke twijfel op. Twijfel namelijk over het vermogen van instanties die tegelijkertijd of na elkaar te maken hebben met (ernstige) gevallen van huiselijk geweld om met elkaar een zodanig complete kaart samen te stellen van het geweldslandschap' waarin ze zich bewegen te maken, dat zoveel mogelijk in samenhang en wederzijdse versterking kan worden opgetrokken. De wil is er overigens zeker, maar twijfelachtig is of de structuur en cultuur daar op dit moment al voor zijn. Wat dat betreft is er naar het oordeel van de commissie nog veel ruimte voor verbetering. Een conclusie die de commissie zonder uitzondering ook van ieder van haar (uitvoerende) gesprekspartners heeft vernomen in woord, geschrift of beiden.

Dat wil overigens niet zeggen dat waren de door de commissie in dit rapport gedane aanbevelingen jaren geleden al geïmplementeerd, het drama van 27 november 2005, dat de reden is geweest voor haar onderzoek en dit rapport, niet zou hebben plaatsgevonden. Een dergelijke pretentie gaat voorbij aan het universele feit van de beperkte zeggenschap over het gedrag van mensen door mensen.

Maar het wil wel zeggen dat de commissie er vast van overtuigd is dat implementatie van de door haar gedane aanbevelingen het risico op drama's als het onderhavige zal kunnen verminderen.

10. Gebruikte afkortingen

In het rapport zijn de volgende afkortingen gebruikt:

AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
CIT	Crisis Interventie Team (Bureau Jeugdzorg)
MDO	Multidisciplinair overleg
OM	Openbaar Ministerie
VTH	Vrijwillige toegang tot hulpverlening (Bureau Jeugdzorg)

11. Bijlagen

- a. Overzicht gesprekspartners commissie
- b. Convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag' en toelichting
- c. Overzicht van commitment en verantwoordelijkheden van verschillende instanties, o.g.v. het convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag'
- d. Convenant 'Strafrechtelijke aanpak huiselijk geweld arrondissement 's-Gravenhage'
- e. Overzicht van commitment en verantwoordelijkheden van verschillende instanties, o.g.v. het convenant 'Strafrechtelijke aanpak huiselijk geweld arrondissement 's-Gravenhage'
- f. Tijdslijn gezin
- g. Opvallende zaken

Bijlage a: Overzicht gesprekspartners commissie

1. Inspectie Jeugdzorg
Mevrouw drs. H.A. Blomberg en mevrouw mr. M.A.H. Boelema
16 januari 2006
2. Politie Haaglanden
De heer mr. H.P. van Essen en mevrouw C.W.A.W. van Genesen
16 januari 2006
3. Openbaar Ministerie - Hoofdofficier van Justitie
De heer mr. H.J. Moraal
19 januari 2006
24 februari 2006
4. De Waag
De heer drs. E.W. Pontier en de heer drs. J. Mulder
19 januari 2006
5. Raad voor de Kinderbescherming
Mevrouw R. Andrews
26 januari 2006
6. Bureau Jeugdzorg Haaglanden
De heer drs. B. Timman MBA
26 januari 2006
7. Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK)
De heer P. Baten
26 januari 2006
8. Familie van de vrouw
o.a. Zus van de vrouw
9. Familie van de man

Biilage b: Convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag'

Convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag'

Ondergetekenden

- Mw. drs. J. Klijnsma, wethouder Welzijn, Volksgezondheid en Emancipatie, namens Gemeente Den Haag;
- Dhr. mr. H.P. van Essen, directeur Haaglanden II, namens Regiopolitie Haaglanden;
- Dhr. drs. J. de Jong, directeur WOC, namens de afdelingen Algemeen Maatschappelijk Werk van de Welzijnsorganisaties Schilderswijk, Segbroek/Loosduinen, WOC (centrum), Scheveningen, Haagse Hout, Escamp en Laak;
- Dhr. drs. M. Vente, directeur bedrijfsvoering, namens Parnassia, psycho-medisch centrum;
- Dhr. P.J.J.M. van Goozen, directeur, namens Stichting De Jutters, centrum voor Jeugd GGZ Haaglanden;
- Dhr. drs. B. Timman, directeur, namens Bureau Jeugdzorg Haaglanden;
- Dhr. drs. J. R. Mulder, algemeen directeur, namens De Waag;
- Mw. R. van Dijk, directeur, namens Stichting vrouwenopvang Pepita van Rijn;
- Dhr. drs. J.D Koeman, directeur, namens het Goodwillwerk Leger des Heils regio Den Haag;
- Dhr. drs. J.P.H. Eggink, adjunct-vestigingsmanager, namens Raad voor de Kinderbescherming;
- Dhr. drs. L.M. Grampon, regiomanager, namens MEE Zuid-Holland Noord;
- Dhr. F. Vijg, directeur, namens Meavita Thuiszorg Den Haag.

verklaren zich akkoord met het convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag' en de toelichting daarop. In de toelichting zijn de doelstelling, uitgangspunten van samenwerking tussen de betrokken instellingen met betrekking tot hulpverlening op het gebied van huiselijk geweld en de overlegstructuur geregeld.

Definitie huiselijk geweld (van Dijk 1997):

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer gepleegd is. Onder geweld wordt verstaan: de aantasting van de persoonlijke integriteit. Deze wordt onderscheiden in geestelijk en lichamelijk geweld. Alle vormen van relationeel geweld, dus ook seksueel geweld en kindermishandeling vallen hieronder. De huiselijke kring (of gezin) is de kring die bestaat uit (ex) partners, gezinsleden en familieleden.

Partijen overwegen:

- Dat huiselijk geweld een groot maatschappelijk probleem is;
- Dat het ondergaan van huiselijk geweld en het getuige zijn van huiselijk geweld bij kinderen schadelijk is voor hun ontwikkeling;
- Dat geweld tegen personen een strafbaar feit is;
- Dat een systeemgerichte en intergenerationele benadering belangrijk is bij huiselijk geweldproblematiek;
- Dat huiselijk geweld een complex probleem is, waarbij in de benadering rekening moet worden gehouden met angst, schaamte, schuldgevoelens en afhankelijkheid bij betrokkenen, wat kan leiden tot een ambivalente houding t.a.v. de hulpverlening;
- Dat het belangrijk is rekening te houden met de culturele achtergrond van betrokken cliënten;

- Dat huiselijk geweldproblematiek een goede aanpak kan vinden in een hulpaanbod in een zo vroeg mogelijk stadium aan plegers, slachtoffers en eventueel betrokken kinderen, die ook slachtoffer en/of getuige kunnen zijn van het geweld;
- Dat een samenwerkingsverband tussen partijen een geschikte aanpak biedt voor de bestrijding van huiselijk geweld, temeer daar het hulpaanbod op korte termijn kan worden gerealiseerd;
- Dat partijen ieder vanuit hun eigen deskundigheid in het samenwerkingsverband participeren.

Partijen komen overeen:

1. Structureel beleid te voeren binnen de doelstellingen van de eigen organisatie aangaande huiselijk geweldproblematiek, gericht op:
  - het stoppen van geweld;
  - het bieden van een hulpverlenings-/veiligheidsaanbod aan slachtoffers en/of
  - plegers van huiselijk geweld en kinderen die getuige zijn (geweest);
  - signalering en registratie van huiselijk geweld;
  - deskundigheid van personeel m.b.t. signalering, bespreekbaar maken en
  - hulpverlening en/of verwijzing aangaande huiselijk geweld;
  - zonodig outreachende hulpverlening;
  - preventie en nazorg.

2. Hulpverleningsaanbod en processen zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen (met inachtneming van de bestaande convenanten en verwijzingsprotocollen) en hierbij rekening te houden met de complexiteit van huiselijk geweldproblematiek en de ambivalentie bij slachtoffers en plegers t.a.v. de hulpverlening.

Indien de cliënt door een instelling wordt verwezen naar een andere instelling is de ontvangende instelling op het moment dat de doorverwijzing is geaccepteerd verantwoordelijk voor deze cliënt. Zowel de verwijzende als de ontvangende instelling hebben ten aanzien van de doorverwijzing en acceptatie een actieve houding. Indien de cliënt bij de ontvangende instelling niet op de eerste afspraak verschijnt, neemt deze instelling contact op met de cliënt.

3. Dat een efficiënte (= snelle en adequate) verwijzing de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de deelnemende instellingen is.

De participerende instellingen verplichten zich zo snel mogelijk en maximaal binnen één werkweek na verwijzing en acceptatie door de betreffende instelling een eerste cliëntcontact te leggen en binnen 14 dagen na het eerste cliëntcontact te starten met een adequaat hulpverleningstraject.

4. Een aandachtsfunctionaris aan te wijzen, die zal participeren in het beleidsoverleg, dat minimaal 2 x per jaar bijeenkomt (zie: taken beleidsoverleg en taken aandachtsfunctionaris). Bij langdurige ziekte of opzegging van de aandachtsfunctionaris te zorgen voor vervanging. De projectleider huiselijk geweld van de gemeente Den Haag treedt op als voorzitter van het beleidsoverleg.

5. Op uitvoerend niveau een contactfunctionaris aan te wijzen, die zal participeren in het uitvoeringsoverleg, dat minimaal 1 x twee maanden bijeenkomt (zie: taken uitvoeringsoverleg). Bij langdurige ziekte of opzegging van deze contactfunctionaris te zorgen voor vervanging. De coördinator van het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld van de gemeente Den Haag treedt op als voorzitter van het uitvoeringsoverleg.

6. Een protocol voor de eigen organisatie met betrekking tot de aanpak van huiselijk geweldproblematiek te ontwikkelen.

De in het convenant gemaakte afspraken worden na een jaar geëvalueerd in het beleidsoverleg en desgewenst, bij gezamenlijk besluit, bijgesteld en schriftelijk vastgelegd door de projectleider huiselijk geweld van de gemeente Den Haag. Een wijziging of aanvulling van dit convenant is van kracht als het convenant opnieuw is ondertekend door het bestuur of de directie van de participerende instellingen.

Aldus getekend op 25 november 2004 te Den Haag.

Mw. drs. J. Klijnsma

Dhr. mr. H.P. van Essen

Dhr. drs. J. de Jong

Dhr. drs. M. Vente

Dhr. P.J.J.M. van Goozen

Dhr. drs. B. Timman

Dhr. drs. J.R. Mulder

Mw. R. van Dijk

Dhr. drs. J.D. Koeman

Dhr. drs. J.P.H. Eggink

Dhr. drs. L..M. Grampon

Dhr. F. Vijg

Toelichting op het convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag'

Doelstelling:

Via een samenwerkingsverband van instellingen die te maken hebben met huiselijk geweld:

- het tot stand brengen en bevorderen van een snelle, effectieve en adequate verwijzing van slachtoffers, plegers en overige betrokkenen van huiselijk geweld naar participerende instellingen;
- het bevorderen van een goed op elkaar afgestemd hulpverleningsaanbod;
- het realiseren van beleidsintegratie van een samenhangend aanbod van zorg, hulp en preventie op het terrein van huiselijk geweld.

Uitgangspunten samenwerking:

1. *Men dient uit te gaan van een systeemgerichte intergenerationele ketenbenadering.*
Deze intergenerationele benadering is gericht op het gehele gezin en de verbondenheid binnen familie- en gezinsrelaties. Dat betekent dat bij het stoppen of doorbreken van het geweld oog moet zijn voor ieders rol binnen het gezin, waarbij vooral ook aandacht moet zijn voor preventie en nazorg. Direct gevolg van deze benadering is de ketenaanpak, dat betekent dat men interventies binnen het gezin af moet stemmen met andere hulpverlenende instanties, zoals daderhulpverlening en bij kinderen met o.a. Bureau Jeugdzorg, Raad voor de Kinderbescherming, etc.
2. *Rekening houden met de diversiteit in doelgroepen*
Van kinderen tot ouderen. Specifieke aandacht voor de culturele achtergrond en gezinssamenstelling.
3. *Hulpverlening laagdrempelig en outreachend*
Makkelijk bereikbaar. Geen hoge eisen stellen aan de motivatie of hulpvraag. Rekening houden met de ambivalenties van slachtoffers en plegers. Actief contact zoeken indien cliënten vroegtijdig afhaken of plotseling niet meer verschijnen.
4. *Deskundigheid van beroepskrachten*
Bekend zijn met de achtergronden en mechanismen die zich bij situaties van huiselijk geweld voordoen. In staat zijn om signalen te interpreteren en bespreekbaar te maken. Indien blijkt dat het wenselijk en noodzakelijk is dat medewerkers van een participerende instelling meer kennis en vaardigheden krijgen aangeboden op het gebied van huiselijk geweld, is de instelling is verantwoordelijk voor het faciliteren van deskundigheidsbevordering.

Overlegstructuur:

Taken van het beleidsoverleg

- Bewaken en evalueren van de afspraken in het kader van het convenant, zowel binnen de hulpverleningsketen als strafrechtsketen;
- Afstemming en verder ontwikkelen van hulpverlening en preventie ten behoeve van slachtoffers, plegers en overige betrokkenen van huiselijk geweld;
- Bewaken en bevorderen van de samenwerking tussen de participerende instellingen;
- Constateren en oplossingen bieden voor ontstane knelpunten in verwijzing en hulpverlening;

- Volgen van actuele en relevante ontwikkelingen;
- Vastlegging en terugrapportage naar directies en/of besturen van de participerende instellingen;
- Werken aan het verder uitbreiden van het convenant naar de buurgemeenten in de regio waar Den Haag is aangewezen als centrumgemeente, zodat er uiteindelijk gewerkt kan worden met een eenduidig convenant.

Taken aandachtsfunctionaris

- Vertegenwoordigen hun eigen instelling binnen een beleidsoverleg, dat onder voorzitterschap van de projectleider Huiselijk Geweld van de gemeente Den Haag wordt gevormd door alle aandachtsfunctionarissen van de binnen het Samenwerkingsverband Huiselijk Geweld deelnemende instellingen. Het beleidsoverleg komt minimaal tweemaal per jaar bijéén. Binnen het beleidsoverleg worden voorstellen gedaan voor de ontwikkeling van een 'convenant betreffende afstemming en samenwerking bij de aanpak van huiselijk geweld', waarin taken van het beleids- en uitvoeringsoverleg zijn vastgelegd, evenals verantwoordelijkheden en werkafspraken van de deelnemende instellingen;
- Fungeren als aanspreekpunt voor de andere in het samenwerkingsverband participerende instellingen;
- Signaleren en inventariseren knelpunten in de verwijzing en lacunes in de hulpverlening van de eigen organisatie;
- Rapporteren naar directie en/of bestuur binnen de eigen organisatie;
- Evalueren afspraken, protocollen en convenanten van de eigen organisatie, waarin afspraken zijn vastgelegd m.b.t. de verwijzing van zorg en hulpverlening aan slachtoffers en plegers van huiselijk geweld;
- Bespreken van het onderwerp huiselijk geweld binnen de eigen organisatie; uitdragen van het belang van snelle en adequate hulp;
- Stimuleren van deskundigheidsbevordering huiselijk geweld binnen de eigen organisatie;
- Stimuleren van voorlichtings- en preventieactiviteiten huiselijk geweld binnen de eigen organisatie;
- Voorstellen doen voor uitbreiding of aanpassing van het aanbod van activiteiten op het gebied van huiselijk geweld waar dat nodig is;
- Voorstellen doen voor verbetering in de verwijzing tussen instellingen.

Taken uitvoeringsoverleg

- Evaluatie van hulpverlening en verwijzing naar slachtoffers, plegers en overige betrokkenen d.m.v. casusbesprekingen;
- Signalering van knelpunten in de verwijzing en hulpverlening;
- Voorstellen doen aan het beleidsoverleg over verbetering van verwijzing en hulpverlening.

Bij een complexe casus kan de coördinator van het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld, indien deze dat wenselijk en/of noodzakelijk acht, de voor die casus relevante contactfunctionarissen van het uitvoeringsoverleg zo snel mogelijk en maximaal binnen één werkweek voor een casuïstiekbespreking bijéén roepen.

Eerste verwijzing cliënten

Een efficiënte (= snelle en adequate) verwijzing is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de deelnemende instellingen in het beleidsoverleg. De participerende instellingen verplichten zich zo snel mogelijk en maximaal binnen één werkweek na verwijzing naar de betreffende instelling een eerste cliëntcontact te leggen en binnen 14 dagen na het eerste cliëntcontact te starten met een adequaat hulpverleningstraject. Deze termijnen zijn uiteraard afhankelijk van de aard van de melding en wens van cliënt(en) en dienen

als algemene richtlijn. Beoordeling van het aanbieden van een adequaat hulpverleningstraject is de verantwoording van de participerende instellingen.

Bijlage c: Overzicht van commitment en verantwoordelijkheden van verschillende instanties, o.g.v. het convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag'

Alle partijen	voeren structureel beleid binnen de doelstellingen van de eigen organisatie aangaande huiselijk geweldproblematiek, gericht op: <ul style="list-style-type: none"> - het stoppen van geweld; - het bieden van een hulpverlenings-/veiligheidsaanbod aan slachtoffers en/of plegers van huiselijk geweld en kinderen die getuige zijn (geweest); - signalering en registratie van huiselijk geweld; - deskundigheid van personeel m.b.t. signalering, bespreekbaar maken en hulpverlening en/of verwijzing aangaande huiselijk geweld; - zonodig outreachende hulpverlening; - preventie en nazorg.
Alle partijen	stemmen hulpverleningsaanbod en processen zoveel mogelijk op elkaar af (met inachtneming van de bestaande convenanten en verwijsprotocollen) en houden hierbij rekening met de complexiteit van huiselijk geweldproblematiek en de ambivalentie bij slachtoffers en plegers t.a.v. de hulpverlening. <ul style="list-style-type: none"> - Indien de cliënt door een instelling wordt verwezen naar een andere instelling is de ontvangende instelling op het moment dat de doorverwijzing is geaccepteerd verantwoordelijk voor deze cliënt. Zowel de verwijzende als de ontvangende instelling hebben ten aanzien van de doorverwijzing en acceptatie een actieve houding. Indien de cliënt bij de ontvangende instelling niet op de eerste afspraak verschijnt, neemt deze instelling contact op met de cliënt.
Alle partijen	komen overeen dat een efficiënte (= snelle en adequate) verwijzing de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de deelnemende instellingen is. <ul style="list-style-type: none"> - De participerende instellingen verplichten zich zo snel mogelijk en maximaal binnen één werkweek na verwijzing en acceptatie door de betreffende instelling een eerste cliëntcontact te leggen en binnen 14 dagen na het eerste cliëntcontact te starten met een adequaat hulpverleningstraject.
Alle partijen	wijzen een aandachtsfunctionaris aan, die zal participeren in het beleidsoverleg, dat minimaal 2 x per jaar bijeenkomt. Bij langdurige ziekte of opzegging van de aandachtsfunctionaris te zorgen voor vervanging. De projectleider huiselijk geweld van de gemeente Den Haag treedt op als voorzitter van het beleidsoverleg.
Alle partijen	wijzen op uitvoerend niveau een contactfunctionaris aan, die zal participeren in het uitvoeringsoverleg, dat minimaal 1 x twee maanden bijeenkomt. Bij langdurige ziekte of opzegging van deze contactfunctionaris te zorgen voor vervanging. De coördinator van het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld van de gemeente Den Haag treedt op als voorzitter van het uitvoeringsoverleg.
Alle partijen	ontwikkelen een protocol voor de eigen organisatie met betrekking tot de aanpak van huiselijk geweldproblematiek.
Het beleidsoverleg	komt minimaal tweemaal per jaar bijéén.
Het beleidsoverleg	bewaakt en evalueert de afspraken in het kader van het convenant, zowel binnen de hulpverleningsketen als strafrechtsketen.
Het beleidsoverleg	zorgt voor afstemming en verder ontwikkelen van hulpverlening en preventie ten behoeve van slachtoffers, plegers en overige betrokkenen van huiselijk geweld.
Het beleidsoverleg	bewaakt en bevordert de samenwerking tussen participerende instellingen.
Het beleidsoverleg	constateert ontstane knelpunten in verwijzing en hulpverlening en biedt oplossingen.
Het beleidsoverleg	volgt actuele en relevante ontwikkelingen.
Het beleidsoverleg	zorgt voor vastlegging en terugrapportage naar directies en/of besturen van de participerende instellingen.
Het beleidsoverleg	werkt aan het verder uitbreiden van het convenant naar de buurgemeenten in de regio waar Den Haag is aangewezen als centrumgemeente, zodat er uiteindelijk gewerkt kan worden met een eenduidig convenant.

De deelnemende instellingen in het beleidsoverleg	zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor een efficiënte (= snelle en adequate) verwijzing; de participerende instellingen verplichten zich zo snel mogelijk en maximaal binnen één werkweek na verwijzing naar de betreffende instelling een eerste cliëntcontact te leggen en binnen 14 dagen na het eerste cliëntcontact te starten met een adequaat hulpverleningstraject; deze termijnen zijn uiteraard afhankelijk van de aard van de melding en wens van cliënt(en) en dienen als algemene richtlijn; beoordeling van het aanbieden van een adequaat hulpverleningstraject is de verantwoording van de participerende instellingen.
De aandachtsfunctionaris	vertegenwoordigt de eigen instelling binnen het beleidsoverleg, dat onder voorzittersschap van de projectleider Huiselijk Geweld van de gemeente Den Haag wordt gevormd door alle aandachtsfunctionarissen van de binnen het Samenwerkingsverband Huiselijk Geweld deelnemende instellingen.
De aandachtsfunctionaris	fungeert als aanspreekpunt voor de andere in het samenwerkingsverband participerende instellingen.
De aandachtsfunctionaris	signaleert en inventariseert knelpunten in de verwijzing en lacunes in de hulpverlening van de eigen organisatie.
De aandachtsfunctionaris	rapporteert naar directie en/of bestuur binnen de eigen organisatie.
De aandachtsfunctionaris	evalueert afspraken, protocollen en convenanten van de eigen organisatie, waarin afspraken zijn vastgelegd m.b.t. de verwijzing van zorg en hulpverlening aan slachtoffers en plegers van huiselijk geweld.
De aandachtsfunctionaris	bespreekt het onderwerp huiselijk geweld binnen de eigen organisatie; draagt het belang van snelle en adequate hulp uit.
De aandachtsfunctionaris	stimuleert deskundigheidsbevordering huiselijk geweld binnen de eigen organisatie.
De aandachtsfunctionaris	stimuleert voorlichtings- en preventieactiviteiten huiselijk geweld binnen de eigen organisatie.
De aandachtsfunctionaris	doet voorstellen voor uitbreiding of aanpassing van het aanbod van activiteiten op het gebied van huiselijk geweld waar dat nodig is.
De aandachtsfunctionaris	doet voorstellen voor verbetering in de verwijzing tussen instellingen.
Het uitvoeringsoverleg	evalueert de hulpverlening en verwijzing naar slachtoffers, plegers en overige betrokkenen d.m.v. casusbesprekingen.
Het uitvoeringsoverleg	signaleert knelpunten in de verwijzing en hulpverlening.
Het uitvoeringsoverleg	doet voorstellen aan het beleidsoverleg over verbetering van verwijzing en hulpverlening.
De coördinator van het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld	kan bij een complexe casus, indien deze dat wenselijk/noodzakelijk acht, de voor die casus relevante contactfunctionarissen van het uitvoeringsoverleg z.s.m. en maximaal binnen één werkweek voor een casuïstiekbespreking bijéén roepen.

Bijlage d: Convenant 'Strafrechtelijke aanpak huiselijk geweld arrondissement 's-Gravenhage'

Convenant strafrechtelijke aanpak huiselijk geweld arrondissement 's-Gravenhage

Inhoudsopgave

1. Algemeen deel
2. Protocol
3. Stroomschema
4. Taken politie
5. Taken OM
6. Taken reclassering
7. Taken de Waag

Convenant strafrechtelijke aanpak huiselijk geweld arrondissement 's-Gravenhage tussen

Arrondissementsparket 's-Gravenhage
Politieregio Haaglanden
Politieregio Hollands Midden
Reclassering Nederland
GGZ Reclassering Parnassia
Reclassering Leger des Heils
Forensisch-psychiatrische polikliniek de Waag

vertegenwoordigd door

mr. H.J. Moraal, Hoofdofficier te 's-Gravenhage
mr. G.L. Bouman, Korpschef politieregio Haaglanden
mr. M.A. Straver, Korpschef politieregio Hollands Midden
drs. L.C.M. Tigges, Ressortdirecteur Reclassering Nederland Ressort Den Haag
drs. M. Gernler, manager GGZ Reclassering Parnassia
W.A. Verhoeven, regiomanager Reclassering Leger des Heils
drs. H.L. Wiertsema, voorzitter raad van bestuur Dr. Henri van der Hoeven Stichting.

Partijen overwegen, gezien de inhoud van de Aanwijzing huiselijk geweld van het College van procureurs-generaal d.d. 11 maart 2003 (Staatscourant 27 maart 2003, 61),

- dat huiselijk geweld een groot maatschappelijk probleem is en de nodige zorg behoeft;
- dat huiselijk geweld ernstige strafbare feiten betreft, veelal een stelselmatig karakter heeft en een verhoogd recidive-risico kent;
- dat huiselijk geweld gezien genoemde aspecten een specifieke strafrechtelijke aanpak vraagt.

Partijen komen overeen

- dat zij hun interventies in het strafrechtelijk traject op elkaar afstemmen teneinde in het arrondissement 's-Gravenhage bij te dragen aan
  - het acut doen stoppen van huiselijk geweld,
  - het voorkomen van recidive,
  - het herstellen van de geschonden norm en
  - het vergroten van de aangiftebereidheid;
- dat zij daartoe de in dit convenant vermelde afspraken zullen nakomen.

's-Gravenhage, 16 april 2004

mr. H.J. Moraal
Arrondissementsparket 's-Gravenhage

mr. G.L. Bouman
Politieregio Haaglanden

mr. M.A. Straver
Politieregio Hollands Midden

drs. L.C.M. Tigges
Reclassering Nederland, Ressort Den Haag

drs. M. Gernler
GGZ Reclassering Parnassia

W.A. Verhoeven
Reclassering Leger des Heils

drs. H.L. Wiertsema,
Raad van bestuur Dr. Henri van der Hoeven Stichting

Convenant strafrechtelijke aanpak huiselijk geweld arrondissement 's-Gravenhage

Het convenant strafrechtelijke aanpak huiselijk geweld arrondissement 's-Gravenhage bestaat uit de volgende onderdelen:

- een protocol waarin algemene overwegingen zijn opgenomen omtrent doelstellingen en achtergronden van het convenant en
- een weergave van de tussen de deelnemende partners gemaakte afspraken, in de vorm van een samenvattend stroomschema en een opsomming van de afgesproken taken per instantie.

Protocol

Inleiding

Huiselijk geweld is geweld of bedreiging met geweld, gepleegd door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer. Het is een verzamelnaam voor uiteenlopende vormen van inbreuken op de geestelijke en fysieke integriteit en/of voor het toebrengen van pijn of letsel ten aanzien van (ex)partners, kinderen en overige gezinsleden. Ook seksueel geweld wordt eronder begrepen. Kenmerkend zijn het stelselmatige karakter en het hoge risico van recidive. Met het in werking treden van de Aanwijzing huiselijk geweld op 1 april 2003 (Staatscourant 27 maart 2003, 61) is huiselijk geweld als maatschappelijk veiligheidsprobleem erkend. De Aanwijzing beklemtoont het samengaan van de strafrechtelijke aanpak van huiselijk geweld met daderhulpverlening en benoemt de samenwerking tussen daderhulpverlening, reclassering, politie en openbaar ministerie (hierna te noemen "OM") als randvoorwaarde.

Arrondissement Den Haag

Binnen het arrondissement Den Haag opereren de politiekorpsen Haaglanden en

Hollands Midden. Beide korpsen kennen hun eigen ketenpartners. Sinds 30 mei 2000 bestaat tussen het politiekorps Haaglanden en de forensisch-psychiatrische polikliniek de Waag (hierna te noemen "de Waag") een convenant voor hulpverlening aan en behandeling van plegers van huiselijk geweld, nader te noemen "daderhulpverlening". Inmiddels hebben beide politiekorpsen een vergelijkbare methodiek ontwikkeld met betrekking tot de aanpak van huiselijk geweld en bestaan tussen de betrokken politiekorpsen, het arrondissementsparket, de reclasseringsinstellingen (Reclassering Nederland, GGZ Reclassering Parnassia en Reclassering Leger des Heils) en de Waag voor het gehele arrondissement gelijke werkafspraken. Deze afspraken zijn vastgelegd in dit protocol.

Doelstelling

Doel van het protocol is een gemeenschappelijke bijdrage te leveren aan het stoppen van huiselijk geweld door:

1. het bevorderen van een voortvarende en een goed op elkaar afgestemde aanpak bij politie, justitie, reclassering en daderhulpverlening;
2. een aanpak waarbij in een zo vroeg mogelijk stadium daderhulpverlening wordt geïnitieerd, al dan niet geïntegreerd met een strafrechtelijke afdoening;
3. de aangiftebereidheid van slachtoffers van huiselijk geweld te verhogen.

Reikwijdte

Doelgroep voor dit protocol zijn meerderjarigen tegen wie vanwege een strafbaar (seksueel) geweldsfeit ten aanzien van (ex)partner, kinderen en/of (overige) gezinsleden aangifte is gedaan of ambtshalve vervolging is ingesteld, dan wel over wie een melding van het plegen van een dergelijk feit is gedaan. Het protocol is van kracht voor het arrondissement Den Haag en de politieregio's Haaglanden en Hollands Midden.

Procedure

De samenwerkende partners handelen volgens een gemeenschappelijke procedure en werkwijze, die deel uitmaakt van dit protocol. Iedere partner heeft bij de uitvoering van de afgesproken werkwijze een eigen takenpakket. Deze taken zijn per partner beschreven en maken deel uit van dit protocol. De taken voor de gezamenlijke partners zijn daarnaast samengevat in een stroomschema, dat eveneens deel uitmaakt van dit protocol. De daderhulpverlening is toebedeeld aan de Waag, die zich in de afgelopen jaren heeft gespecialiseerd in daderhulpverlening. Deze daderhulpverlening bestaat uit twee modules, een startmodule (module 1) en een behandelingsmodule (module 2). GGZ Reclassering Parnassia kan, daar waar zij dit geïndiceerd acht, afwijken van de hulpverleningstoebedeling aan de Waag.

Kosten

De samenwerkende partners verplichten zich om voldoende capaciteit vrij te maken voor het uitvoeren van de taken die voortvloeien uit het protocol. De kosten die verbonden zijn aan een behandeling bij de Waag worden gefinancierd via de AWBZ.

Inwerkingtreding, implementatie en evaluatie

Dit protocol is van kracht vanaf 16 april 2004. De samenwerkende partners dragen zorg voor de implementatie van de in het protocol beschreven werkwijze in hun eigen organisatie. In oktober 2004 zal aan de hand van een tussentijdse evaluatie worden bepaald of aanpassingen van de gemaakte afspraken noodzakelijk zijn. In april 2005 worden de resultaten van de werkwijze definitief geëvalueerd.

Stuurgroep

Een stuurgroep onder voorzitterschap van het arrondissementsparket Den Haag waarin zitting hebben vertegenwoordigers van het politiekorps Haaglanden, het politiekorps Hollands Midden, de Reclassering Nederland, GGZ Reclassering Parnassia, Reclassering Leger des Heils en de Waag monitort de uitvoering van het protocol.

Stroomschema strafrechtelijke aanpak van huiselijk geweld

1. Politie neemt kennis van misdrijf

a. Aanhouding

- Heterdaad:
De politie houdt de verdachte terstond aan indien sprake is van een redelijk vermoeden van schuld.
- Buiten heterdaad (zowel bij aangifte als bij ambtshalve vervolging):
  - a. Verdachte wordt ontboden op het bureau en als verdachte gehoord.
  - b. Indien sprake is van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan en toestemming is gekregen van de officier van justitie (hierna te noemen "OvJ") wordt de verdachte zo spoedig mogelijk aangehouden.

b. Slachtoffer

- Het slachtoffer wordt geïnformeerd over de te volgen strafrechtelijke aanpak.
- Het slachtoffer wordt in de gelegenheid gesteld aangifte te doen.
- Wanneer het slachtoffer uitdrukkelijk aangeeft geen aangifte te willen doen, wordt zo mogelijk gewerkt met een ambtshalve vervolging.
- Het slachtoffer en eventuele kinderen worden zo nodig doorverwezen naar de professionele hulpverlening.

c. Uitnodiging

Indien het slachtoffer geen aangifte wenst te doen en ook overigens geen termen aanwezig zijn om een ambtshalve vervolging in te stellen, wordt de verdachte uitgenodigd door de politie voor een gesprek, waarin de norm wordt gesteld en getracht wordt de verdachte rechtstreeks door te geleiden naar de Waag ten behoeve van daderhulpverlening, conform het convenant tussen politie Haaglanden/Hollands Midden en de Waag.

2. Beoordeling en afhandeling door het OM

a. Zaken waarin geen inverzekeringstelling plaatsvindt (6-uurszaken)

- Verdachte wordt, als hij daarmee instemt, doorverwezen naar de Waag.
- Proces-verbaal wordt opgemaakt en geormerkt aangeboden aan de politieparketsecretaris (hierna te noemen "PPS"), inclusief de gespreksbevestiging en aanmeldingsformulier voor de Waag.
  - a. PPS beoordeelt de strafzaak en reikt een oproep voor een TOM-zitting en/of een dagvaarding voor een politierechterzitting uit (PPS verstuurt géén geldtransactie omdat het slachtoffer veelal mede de gevolgen daarvan ondervindt).
  - b. PPS vraagt geormerkt reclasseringsrapport aan, waarbij gevoegd wordt een kopie van de gespreksbevestiging en het aanmeldingsformulier van de Waag, indien sprake is van doorverwijzing naar de Waag. Tevens wordt een kopie van het proces-verbaal bijgevoegd.

b. Zaken waarin – na overleg met de OvJ - inverzekeringstelling plaatsvindt

1. Verdachte wordt na inverzekeringstelling heengezonden

- Reclassering wordt geormerkt op de hoogte gesteld van inverzekeringstelling.
- Proces-verbaal wordt opgemaakt en geormerkt aangeboden aan PPS.
  - a. PPS beoordeelt de strafzaak en reikt een oproep voor een TOM-zitting en/of een dagvaarding voor een politierechterzitting uit (PPS verstuurt géén geldtransactie omdat het slachtoffer veelal mede de gevolgen daarvan ondervindt).
  - b. PPS vraagt geormerkt reclasseringsrapport aan, en voegt kopie van het proces-verbaal bij³⁴.
  - c. Reclassering onderzoekt de mogelijkheden van een intake en behandeling bij de Waag, verwijst de verdachte zo mogelijk naar de Waag en brengt rapport uit aan het OM.

2. Verdachte wordt na inverzekeringstelling voorgeleid aan OvJ en RC

- Reclassering wordt geormerkt op de hoogte gebracht van inverzekeringstelling.
- Verdachte en geormerkt proces verbaal gaan naar OM (Paleis van Justitie).
  - a. OM beoordeelt de strafzaak en leidt verdachte voor aan de OvJ en rechter-commissaris (hierna te noemen "RC").
  - b. OM attendeert vroeghulp van de reclassering op de voorgeleiding.
  - c. Reclassering adviseert RC en OvJ over eventuele schorsingsvoorwaarden, waaronder deelname aan daderhulpverleningsprogramma van de Waag en verwijst zo mogelijk naar de Waag.
  - d. OM vraagt geormerkt reclasseringsrapport aan.
  - e. OM reikt een dagvaarding uit voor een zitting bij politierechter of meervoudige strafkamer.
- Indien de voorlopige hechtenis geschorst wordt door de RC, informeert de OvJ de politie, die op haar beurt het slachtoffer informeert; dit zelfde gebeurt indien een raadkamer de voorlopige hechtenis schorst. Tevens stelt het OM de reclassering op de hoogte van de schorsingsvoorwaarden.
- Indien deelname aan de daderhulpverlening van de Waag als schorsingsvoorwaarde wordt opgenomen, informeert de reclassering de Waag daarover. De Waag licht onverwijld de reclassering in indien deze schorsingsvoorwaarde niet wordt nageleefd. De reclassering meldt dit vervolgens aan het OM, waarop de OvJ de opheffing van de schorsing vordert bij de RC.

3. Zitting bij OvJ, politierechter of meervoudige strafkamer

- Reclassering brengt tijdig een voorlichtingsrapport uit, waarin opgenomen de voortgang van de behandeling bij de Waag.
- OvJ biedt een taakstraftransactie aan of vordert ter zitting een straf, waarbij de behandeling bij de Waag zoveel mogelijk gewaarborgd wordt en die gericht is op het voorkomen van recidive.
- Op een TOM-zitting behoort het uitreiken van een mededeling voorwaardelijk sepot tot de mogelijkheden.
- Het vorderen van een geldboete of aanbieden van een geldtransactie wordt te allen tijde voorkomen, omdat bij een dergelijke straf of transactie het slachtoffer veelal mede de gevolgen daarvan ondervindt.

---

³⁴ Indien de zaak bij het afsluiten van het proces verbaal alsnog het karakter heeft van een 6-uurszaak, wordt de aldaar genoemde procedure gevolgd en bespreekt de politie de intakemogelijkheden bij de Waag.

4. Executie

- Indien in het vonnis aan een voorwaardelijke straf bijzondere voorwaarden zijn verbonden, informeert het OM de reclassering. De reclassering informeert op haar beurt de Waag indien deelname aan de daderhulpverlening bij de Waag als bijzondere voorwaarde opgenomen is in het vonnis. De Waag meldt niet voldoen aan deze voorwaarde terug aan de reclassering, die op haar beurt het OM informeert. Het OM neemt onverwijld actie om bij de rechter ten uitvoerlegging van de voorwaardelijk opgelegde straf te vorderen.

Gestreefd wordt naar het realiseren van de volgende afspraak

- Indien een verdachte in voorlopige hechtenis heeft gezeten en is veroordeeld tot een – aansluitende – gevangenisstraf, informeert het OM bij invrijheidstelling van de veroordeelde de politie, die op haar beurt het slachtoffer op de hoogte stelt van de invrijheidstelling.

Taken politie inzake huiselijk geweld

1. De politie houdt de verdachte terstond aan indien sprake is van een redelijk vermoeden van schuld bij een heterdaadsituatie.
2. In geval van constatering buiten heterdaad wordt de verdachte, indien sprake is van een feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan en toestemming is gekregen van de OvJ, zo spoedig mogelijk aangehouden.
3. Het slachtoffer wordt geïnformeerd over de te volgen strafrechtelijke aanpak.
4. Wanneer het slachtoffer uitdrukkelijk aangeeft geen aangifte te willen doen, wordt zoveel mogelijk bewijs verzameld ten behoeve van een eventuele ambtshalve vervolging. Vervolgens wordt in beginsel ambtshalve vervolgd als sprake is van een bewijsbaar strafbaar feit dat aan één of meer van de volgende criteria voldoet:
  - a. de geestelijke en/of lichamelijke integriteit van het slachtoffer is/wordt ernstig bedreigd, gelet op de aard van het letsel (in ieder geval bij zwaar lichamelijk letsel) en/of de frequentie (stelselmatigheid) van het geweld, en/of
  - b. het slachtoffer bevindt zich evident in een afhankelijkheidspositie waardoor hij/zij zich niet kan - of meent te kunnen – onttrekken aan de invloedssfeer van de verdachte.Minderjarige slachtoffers verkeren altijd in een evidente afhankelijkheidspositie. Voorts kan sprake zijn van afhankelijkheid op het gebied van inkomen, taal, verblijfsstatus, zorg en/of huisvesting, psychische afhankelijkheid, of afhankelijkheid om redenen van godsdienstige of culturele aard.
5. Wanneer voor het (de) geconstateerde feit(en) geen voorlopige hechtenis is toegestaan, wordt de verdachte ontboden op het politiebureau.
6. Indien een verdachte in verzekering is gesteld neemt de politie contact op met de (piket)OvJ teneinde de verdere aanpak van de zaak te bespreken.
7. De politie meldt de inverzekeringstelling geormerkt aan de reclassering.
8. Bij zaken waar geen inverzekeringstelling plaatsvindt wordt de verdachte, als hij/zij daarmee instemt, door de politie doorverwezen naar De Waag.
9. De politie levert zaken geormerkt aan bij het OM.
10. Een slachtoffer van huiselijk geweld wordt door de politie zoveel mogelijk doorverwezen naar gespecialiseerde hulpverleningsinstellingen.
11. Haaglanden: Indien een slachtoffer de gedane aangifte wil intrekken, legt de politie uit dat dit juridisch niet mogelijk is, maar dat het slachtoffer wel een brief aan de officier van justitie kan schrijven met de eigen mening over de wenselijkheid van strafvervolging.

Hollands Midden: Indien een slachtoffer de gedane aangifte wil intrekken, neemt de klaring op, waarin met name aandacht wordt besteed aan de reden van de wens tot intrekking. De politie zal expliciet vragen of de feiten wel zijn gebeurd zoals zij in de aangifte zijn weergegeven.

12. De politie overlegt tevoren met de OvJ als zij overweegt minderjarige kinderen als getuige te horen.
13. De politie informeert het slachtoffer over invrijheidstelling van de verdachte.
14. Indien geen aangifte wordt gedaan en geen aanleiding bestaat tot een ambtshalve vervolging, worden verdachte en slachtoffer gewezen op hulpverleningsmogelijkheden; de verdachte wordt, als hij daarmee instemt, door de politie doorverwezen naar de Waag, het slachtoffer wordt zo veel mogelijk doorverwezen naar gespecialiseerde hulpverleningsinstellingen.

Taken Openbaar Ministerie inzake huiselijk geweld

1. In geval van 6-uurszaken of bij heenmeldingen na inverzekeringstellingen wordt de strafzaak ter beoordeling aan PPS voorgelegd.
  - a. PPS vergewist zich ervan of een zaak van huiselijk geweld conform de protocolafspraken is afgehandeld en "geoormerkt" (door middel van een sticker), door de hulpofficier van justitie als zodanig is beoordeeld, en – in geval van heenmelding na inverzekeringstelling – is besproken met een OvJ.
  - b. PPS beoordeelt de zaak op bewijsbaarheid en het dossier op volledigheid³⁵. PPS registreert de zaak met de eventcode Huiselijk Geweld (HG00).
  - c. PPS vraagt een beknopt reclasseringsrapport aan, waarbij het aanwezige aanmeldingsformulier bij de Waag wordt gevoegd.
  - d. PPS verzorgt een dagvaarding voor een zitting van de politierechter (die binnen drie maanden zal plaatsvinden), eventueel, afhankelijk van de zwaarte van het delict, vergezeld van een oproep voor een TOM-zitting op een tijdstip (ruim) vóór deze zitting en reikt deze dagvaarding en/of oproep uit aan verdachte op het politiebureau. Indien verdachte ingaat op het voorstel voor een taakstraftransactie wordt de dagvaarding voor de zitting ingetrokken.
2. De OvJ die wordt gebeld over heenmelding van een in verzekering gestelde verdachte, verifieert of sprake is van huiselijk geweld.
  - a. Indien de OvJ van oordeel is dat de verdachte kan worden heengezonden wordt de zaak afgehandeld door PPS zoals hierboven onder 1. aangegeven.
  - b. Indien de OvJ van oordeel is dat de verdachte voorgeleid dient te worden bij de RC kenmerkt de OvJ of de parketsecretaris de aankondiging van deze voorgeleiding met "huiselijk geweld". De executie-indicator wordt op "ja" gezet. De administratie van de weekdienst voegt bij de registratie van de zaak de eventcode huiselijk geweld (HG00) toe. De OvJ ziet erop toe dat verdachte vóórafgaand aan de voorgeleiding wordt bezocht door een medewerker van het Service Punt Reclassering. Het Service Punt Reclassering draagt zorg voor een tijdige rapportage, zodat het rapport vóór de voorgeleiding beschikbaar is voor RC, OvJ en advocaat.
3. Indien de verdachte in bewaring wordt gesteld of zich in voorlopige hechtenis bevindt, beziet de OvJ de mogelijkheid tot schorsing van de voorlopige hechtenis (met bijzondere voorwaarden) en laat zich daarbij adviseren door de reclassering.
4. De OvJ draagt er zorg voor dat alle betrokkenen (slachtoffer, politie en reclassering) onverwijld in kennis worden gesteld van een eventuele schorsing van de voorlopige hechtenis en de daarbij gestelde voorwaarden.

---

³⁵ Indien op de PPS-vestiging geen administratie aanwezig is wordt de volledigheid van het dossier op het parket beoordeeld.

5. De OvJ ziet erop toe dat de zaak is geregistreerd onder de code huiselijk geweld en dat de zaak tijdig op een zitting wordt aangebracht. Bij 6-uurszaken vindt de zitting binnen drie maanden na de aanhouding plaats en bij een zaak waarin de voorlopige hechtenis is geschorst binnen zes maanden na de voorgeleiding. Indien de voorlopige hechtenis voortduurt ziet de OvJ erop toe dat een zitting plaatsvindt vóór afloop van de tweede verlenging gevangenhouding. De OvJ verifieert of reclasseringsrapportage is aangevraagd en/of bijgevoegd. Afhankelijk van de inhoud van de reclasseringsrapportage (motivatie verdachte/reactie slachtoffer) en rekening houdend met de ernst van het feit oordeelt de OvJ uiteindelijk bij welk forum de zaak wordt aangebracht (politierechter of meervoudige strafkamer). In uitzonderlijke gevallen kan de beoordeling leiden tot een sepot onder voorwaarden of een TOMzitting.
6. Bij gelegenheid van een TOM-zitting kan de OvJ besluiten tot een sepot onder voorwaarden, waarbij de voorwaarden ook deelname aan (een bepaald aantal modules van) behandeling bij de Waag kunnen bevatten. Bij gelegenheid van een TOM-zitting kan de OvJ tevens besluiten tot een taakstraftransactie in de vorm van een leerstraf, die bestaat uit deelname aan bepaalde modules van de Waag. In zaken van huiselijk geweld is een geldtransactie ongewenst, omdat een dergelijke transactie veelal tevens het slachtoffer treft.
7. Tijdens de zitting verwijst de OvJ in zaken van huiselijk geweld immer naar het protocol en hetgeen de reclassering omtrent de afdoening van de zaak heeft geadviseerd. Indien de verdachte reeds is aangevangen met behandeling bij de Waag of daartoe bereid is, wordt een (deels) voorwaardelijke straf geëist met een proeftijd van twee jaar, waaraan als bijzondere voorwaarde wordt verbonden (verdere) deelname aan (een bepaald aantal modules van) behandeling bij de Waag en toezicht door de reclassering op naleving. In zaken van huiselijk geweld is een straf in de vorm van een geldboete ongewenst, omdat een geldboete veelal tevens het slachtoffer treft.
8. Indien tijdens de proeftijd uit terugrapportage door de reclassering blijkt dat veroordeelde niet voldoet aan een bijzondere voorwaarde, wordt de zaak onverwijld:
  - a. (na een voorwaardelijk sepot) op een zitting aangebracht voor inhoudelijke behandeling of
  - b. (na een voorwaardelijke straf) op een zitting aangebracht voor behandeling van een vordering tot tenuitvoerlegging van het voorwaardelijk opgelegde gedeelte van de straf.

Taken Reclassering Nederland, GGZ Reclassering Parnassia en Reclassering Leger des Heils inzake huiselijk geweld

1. Inschakeling van de reclassering vindt plaats:
  - 1.1. na ontvangst van een melding van verzekeringstelling
    - 1.1.1. in het kader van een voorgeleiding met schorsing: met verdachte wordt gesproken, voorafgaand aan voorgeleiding; afhankelijk van de mogelijkheden wordt al dan niet een schorsingsverzoek voorbereid;
    - 1.1.2. in het kader van een voorgeleiding zonder schorsing: er wordt een vroeghulp uitgevoerd waarbij in ieder geval geadviseerd wordt een voorlichtingsrapport uit te brengen;
    - 1.1.3. waarbij geen sprake zal zijn van voorgeleiding: in principe wordt geen vroeghulp uitgevoerd;
  - 1.2. nadat een verzoek tot voorlichtingsrapportage is ontvangen van PPS of OvJ.
2. Na ontvangst van de vroeghulpmelding en/of aanvraag voorlichtingsrapport van PPS of OvJ, bevattende het verzoek een intake bij de Waag te verzorgen, wordt de zaak direct na binnenkomst toebedeeld aan een reclasseringswerker.

3. Binnen een week na ontvangst van de aanvraag wordt met de verdachte een intakegesprek gehouden, teneinde de motivatie te onderzoeken voor behandeling in de Waag.
4. Indien de verdachte gemotiveerd is, wordt onverwijld contact opgenomen met de Waag om verdachte binnen een week op te roepen voor een intakegesprek bij de Waag.
5. Indien de verdachte zich in voorlopige hechtenis bevindt:
  - neemt de reclassering contact op met de behandelend OvJ, die aangeeft of het OM gelet op de ernst van de feiten zal meewerken aan een schorsing van de voorlopige hechtenis met de bijzondere voorwaarde behandeling bij de Waag. Zo ja:
  - dient de reclassering een verzoek tot schorsing van de voorlopige hechtenis in voor de duur van een dag ten behoeve van het intakegesprek bij de Waag, en
  - vervolgens - na ontvangst van het resultaat van de intake bij de Waag- dient de reclassering een verzoek tot schorsing van de voorlopige hechtenis in, met de bijzondere voorwaarde(n) dat verdachte zich zal gedragen naar de aanwijzingen van de reclassering en de behandeling in de Waag zal volgen. Daarbij wordt vermeld de datum en het tijdstip waarop verdachte met de behandeling in de Waag kan aanvragen.
6. Binnen een maand na aanmelding ontvangt de reclassering een rapport van de Waag over de (duur van de) noodzakelijke behandeling van de verdachte bij de Waag.
7. De reclassering wint informatie in over de vraag of het geweld is gestopt.
8. Binnen twee maanden na ontvangst van de aanvraag van het reclasseringsrapport zendt de reclassering een (kort) voorlichtingsrapport met de actuele stand van zaken, de noodzakelijke behandeling bij de Waag, de programmabeschrijving van de Waag en een afdoeningsadvies toe aan het OM. Daarbij wordt ingegaan op de te stellen bijzondere voorwaarde(n), zoals verplicht reclasseringscontact en het volgen van (een bepaald aantal modules van) de behandeling bij de Waag.
9. Nadat de voorlopige hechtenis is geschorst, dan wel nadat vonnis is gewezen of de zaak voorwaardelijk is geseponeerd, houdt - voor zover van toepassing - de reclassering toezicht op de naleving van gestelde bijzondere voorwaarde(n).
10. Bij overtreding van de gestelde bijzondere voorwaarde(n), dan wel na afloop van de gestelde termijn van toezicht, zendt de reclassering bericht aan de officier van justitie over het verloop van de naleving van de bijzondere voorwaarde(n).
11. Indien de verdachte een cliënt is van GGZ Reclassering Parnassia, dan kan deze ervoor kiezen de noodzakelijke, eventuele gecombineerde, behandeling te realiseren bij een andere zorgverlener (in plaats van de Waag), met inachtneming van de overige afspraken zoals deze in dit convenant zijn vastgelegd.

Taken de Waag inzake huiselijk geweld

1. Nadat de Waag van de politie (bij 6-uurszaken) of van de reclassering (bij zaken waarin in verzekeringstelling of voorgeleiding plaatsvindt) een verzoek tot het houden van een intakegesprek met de verdachte heeft ontvangen, krijgt de verdachte binnen een week een uitnodiging daartoe van de Waag.
2. Dit intakegesprek vindt plaats in een gebouw van de Waag binnen één week na de uitnodiging.
3. De Waag meldt het resultaat van de intake onverwijld aan de reclassering
4. Na een positieve intake kan de behandeling in beginsel binnen één week daarna beginnen.
5. De behandeling vangt aan met module 1: de startmodule van zes wekelijkse bijeenkomsten van 1,5 uur (zie bijlage voor een overzicht van de inhoud van deze module).
6. Uiterlijk binnen een maand na aanmelding van verdachte door de reclassering bij de Waag stuurt de Waag een kort rapport naar de reclassering over de (duur van

de) noodzaak en inhoud van de verdere behandeling bij de Waag. Dit kan zijn naast het volgen van module 1, het volgen van module 2, fase A (15 wekelijkse bijeenkomsten van een uur, met de verdachte alleen of samen met zijn partner, dan wel in een groep) en/of module 2, fase B (een naar inschatting van de Waag benodigde vervolgbehandeling).

7. Bij verzuim, terugval of weigering van de behandeling wordt de reclassering onverwijld geïnformeerd. Na positieve afronding van de behandeling wordt de reclassering eveneens op de hoogte gesteld.
8. Wanneer de verdachte tijdens een TOM-zitting een aanbod tot een taakstraftransactie in de vorm van een leerstraf huiselijk geweld heeft aanvaard zal de Waag een leerstraf aanbieden van 30 uur. Bij verzuim, terugval of weigering van de behandeling wordt de reclassering onverwijld geïnformeerd. Na positieve afronding van de behandeling wordt de reclassering eveneens op de hoogte gesteld.
9. In gevallen waarin geen sprake is van een aangifte zal de politie, volgens de regels van het convenant tussen de politie Haaglanden of Hollands Midden en de Waag, trachten de dader te motiveren en door te geleiden naar de Waag. De Waag zal de dader na ontvangst van de aanmelding op korte termijn uitnodigen voor een behandeling op vrijwillige basis. De Waag zal met schriftelijke toestemming van de verdachte de politie informeren over de voortgang van de behandeling.

Bijlage bij taken de Waag

Programmabeschrijving de Waag module 1 "Stop relationeel geweld"

De module bestaat uit zes wekelijkse bijeenkomsten van 1,5 uur. Het programma wordt doorlopend aangeboden (carousselvorm), zodat nieuwe deelnemers binnen een week kunnen starten. Bij het aanbieden van informatie wordt gebruik gemaakt van videofilms en literatuur.

Per bijeenkomst volgt het aangeboden programma in grote lijnen de volgende structuur:

- bespreken toepassing time-out procedure
- uitleg over een thema
- herkenning van het thema bij de individuele deelnemers
- individuele en groepsoefening van alternatief gedrag
- huiswerkopdracht

Eerste bijeenkomst: Agressie en time-out procedure

- uitleg over de opbouw, regulatie en functie van agressie in relaties
- herkenning van signalen van cumulatie en agressie
- oefening in spanningsbeheersing (fysiek en mentaal)

Tweede bijeenkomst: Oorzaak en schuld, over de verantwoordelijkheid voor het eigen gedrag

- de 5 G's: gebeurtenis, gedachten, gevoelens, gedrag, gevolgen
- opsporen agressie-inducerende situaties
- zelfcontrole bij "ondraaglijke" situaties
- toepassing time-out procedure

Derde bijeenkomst: Functie van agressief gedrag in relaties

- uitleg over gewelddadige en ongelijkwaardige communicatie
- uitleg over het belang van controle en macht in de relatie
- herkenning bij de deelnemers
- toepassing time-out procedure

Vierde bijeenkomst: Gedragsalternatieven

- uitleg over geweldloze en gelijkwaardige communicatie
- ontwikkeling en oefening van alternatief gedrag
- toepassing time-out procedure

Vijfde bijeenkomst: Middelengebruik

- de rol van alcohol en andere ontremmers
- herkenning bij de deelnemers
- afspraken over middelengebruik
- toepassing time-out procedure

Zesde bijeenkomst: Empathie en geweten

- uitleg over de gevolgen van fysiek geweld voor partner en kinderen op korte termijn
- uitleg over de invloed van onveiligheid en traumatisering op lange termijn
- inlevingsoefening
- toepassing time-out procedure

Bijlage e: Overzicht van commitment en verantwoordelijkheden van verschillende instanties, o.g.v. het convenant 'Strafrechtelijke aanpak huiselijk geweld arrondissement 's-Gravenhage'

De politie	houdt de verdachte terstond aan indien sprake is van een redelijk vermoeden van schuld bij een heterdaadsituatie.
De politie	houdt de verdachte zo spoedig mogelijk aan, in geval van constatering buiten heterdaad, indien sprake is van een feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegestaan en toestemming is gekregen van de OvJ.
De politie	informeert het slachtoffer over de te volgen strafrechtelijke aanpak.
De politie	verzamelt zoveel mogelijk bewijs ten behoeve van een eventuele ambtshalve vervolging, wanneer het slachtoffer uitdrukkelijk aangeeft geen aangifte te willen doen; vervolgens wordt in beginsel ambtshalve vervolgd als sprake is van een bewijsbaar strafbaar feit dat aan één of meer van de volgende criteria voldoet: a. de geestelijke en/of lichamelijke integriteit van het slachtoffer is/wordt ernstig bedreigd, gelet op de aard van het letsel (in ieder geval bij zwaar lichamelijk letsel) en/of de frequentie (stelselmatigheid) van het geweld, en/of b. het slachtoffer bevindt zich evident in een afhankelijkheidspositie waardoor hij/zij zich niet kan - of meent te kunnen – onttrekken aan de invloedssfeer van de verdachte.
De politie	ontbiedt de verdachte op het politiebureau, wanneer voor het (de) geconstateerde feit(en) geen voorlopige hechtenis is toegestaan.
De politie	neemt contact op met de (piket)OvJ teneinde de verdere aanpak van de zaak te bespreken, indien een verdachte in verzekering is gesteld.
De politie	meldt de inverzekeringstelling geoormerkt aan de reclassering.
De politie	verwijst de verdachte, bij zaken waar geen inverzekeringstelling plaatsvindt, door naar De Waag, als hij/zij daarmee instemt.
De politie	levert zaken geoormerkt aan bij het OM.
De politie	verwijst een slachtoffer van huiselijk geweld zoveel mogelijk door naar gespecialiseerde hulpverleningsinstellingen.
De politie	Haaglanden: legt, indien een slachtoffer de gedane aangifte wil intrekken, uit dat dit juridisch niet mogelijk is, maar dat het slachtoffer wel een brief aan de officier van justitie kan schrijven met de eigen mening over de wenselijkheid van strafvervolging. Hollands Midden: neemt, indien een slachtoffer de gedane aangifte wil intrekken, de klaring op, waarin met name aandacht wordt besteed aan de reden van de wens tot intrekking; de politie zal expliciet vragen of de feiten wel zijn gebeurd zoals zij in de aangifte zijn weergegeven.
De politie	overlegt tevoren met de OvJ als zij overweegt minderjarige kinderen als getuige te horen.
De politie	informeert het slachtoffer over invrijheidstelling van de verdachte.
De politie	wijst verdachte en slachtoffer op hulpverleningsmogelijkheden, indien geen aangifte wordt gedaan en geen aanleiding bestaat tot een ambtshalve vervolging; de verdachte wordt, als hij daarmee instemt, doorverwezen naar de Waag, het slachtoffer wordt zo veel mogelijk naar gespecialiseerde hulpverleningsinstellingen.
Het openbaar ministerie	legt in geval van 6-uurszaken of bij heenzzendingen na inverzekeringstellingen de strafzaak ter beoordeling voor aan PPS: a. PPS vergewist zich ervan of een zaak van huiselijk geweld conform de protocolafspraken is afgehandeld en "geoormerkt" (door middel van een sticker), door de hulpofficier van justitie als zodanig is beoordeeld, en – in geval van heenzzending na inverzekeringstelling – is besproken met een OvJ. b. PPS beoordeelt de zaak op bewijsbaarheid en het dossier op volledigheid. c. PPS registreert de zaak met de eventcode Huiselijk Geweld (HG00). d. PPS vraagt een beknopt reclasseringsrapport aan, waarbij het aanwezige

	<p>aanmeldingsformulier bij de Waag wordt gevoegd.</p> <p>d. PPS verzorgt een dagvaarding voor een zitting van de politierechter (die binnen drie maanden zal plaatsvinden), eventueel, afhankelijk van de zwaarte van het delict, vergezeld van een oproep voor een TOM-zitting op een tijdstip (ruim) vóór deze zitting en reikt deze dagvaarding en/of oproep uit aan verdachte op het politiebureau. Indien verdachte ingaat op het voorstel voor een taakstraftransactie wordt de dagvaarding voor de zitting ingetrokken.</p>
Het openbaar ministerie	<p>(de OvJ die wordt gebeld over heenzending van een in verzekering gestelde verdachte) verifieert of sprake is van huiselijk geweld:</p> <p>a. Indien de OvJ van oordeel is dat de verdachte kan worden heengezonden wordt de zaak afgehandeld door PPS zoals hierboven onder 1. aangegeven.</p> <p>b. Indien de OvJ van oordeel is dat de verdachte voorgeleid dient te worden bij de RC kenmerkt de OvJ of de parketsecretaris de aankondiging van deze voorgeleiding met "huiselijk geweld". De executie-indicator wordt op "ja" gezet. De administratie van de weekdienst voegt bij de registratie van de zaak de evenementscode huiselijk geweld (HG00) toe. De OvJ ziet erop toe dat verdachte vóórafgaand aan de voorgeleiding wordt bezocht door een medewerker van het Service Punt Reclassering. Het Service Punt Reclassering draagt zorg voor een tijdige rapportage, zodat het rapport vóór de voorgeleiding beschikbaar is voor RC, OvJ en advocaat.</p>
Het openbaar ministerie	<p>(de OvJ) beziet, indien de verdachte in bewaring wordt gesteld of zich in voorlopige hechtenis bevindt, de mogelijkheid tot schorsing van de voorlopige hechtenis (met bijzondere voorwaarden) en laat zich daarbij adviseren door de reclassering.</p>
Het openbaar ministerie	<p>(de OvJ) draagt er zorg voor dat alle betrokkenen (slachtoffer, politie en reclassering) onverwijld in kennis worden gesteld van een eventuele schorsing van de voorlopige hechtenis en de daarbij gestelde voorwaarden.</p>
Het openbaar ministerie	<p>(de OvJ) ziet erop toe dat de zaak is geregistreerd onder de code huiselijk geweld en dat de zaak tijdig op een zitting wordt aangebracht; bij 6-uurszaken vindt de zitting binnen drie maanden na de aanhouding plaats en bij een zaak waarin de voorlopige hechtenis is geschorst binnen zes maanden na de voorgeleiding; indien de voorlopige hechtenis voortduurt ziet de OvJ erop toe dat een zitting plaatsvindt vóór afloop van de tweede verlenging gevangenhouding; de OvJ verifieert of reclasseringsrapportage is aangevraagd en/of bijgevoegd. Afhankelijk van de inhoud van de reclasseringsrapportage (motivatie verdachte/reactie slachtoffer) en rekening houdend met de ernst van het feit oordeelt de OvJ uiteindelijk bij welk forum de zaak wordt aangebracht (politierechter of meervoudige strafkamer); in uitzonderlijke gevallen kan de beoordeling leiden tot een sepot onder voorwaarden of een TOMzitting.</p>
Het openbaar ministerie	<p>(de OvJ) kan, bij gelegenheid van een TOM-zitting, besluiten tot een sepot onder voorwaarden, waarbij de voorwaarden ook deelname aan (een bepaald aantal modules van) behandeling bij de Waag kunnen bevatten; bij gelegenheid van een TOM-zitting kan de OvJ tevens besluiten tot een taakstraftransactie in de vorm van een leerstraf, die bestaat uit deelname aan bepaalde modules van de Waag; in zaken van huiselijk geweld is een geldtransactie ongewenst, omdat een dergelijke transactie veelal tevens het slachtoffer treft.</p>
Het openbaar ministerie	<p>(de OvJ) verwijst in zaken van huiselijk geweld tijdens de zitting immer naar het protocol en hetgeen de reclassering omtrent de afdoening van de zaak heeft geadviseerd; indien de verdachte reeds is aangevangen met behandeling bij de Waag of daartoe bereid is, wordt een (deels) voorwaardelijke straf geëist met een proeftijd van twee jaar, waaraan als bijzondere voorwaarde wordt verbonden (verdere) deelname aan (een bepaald aantal modules van) behandeling bij de Waag en toezicht door de reclassering op naleving; in zaken van huiselijk geweld is een straf in de vorm van een geldboete ongewenst, omdat een geldboete veelal tevens het slachtoffer treft.</p>
Het openbaar ministerie	<p>brengt, indien tijdens de proeftijd uit terugrapportage door de reclassering blijkt dat veroordeelde niet voldoet aan een bijzondere voorwaarde, de zaak onverwijld:</p> <p>a. (na een voorwaardelijk sepot) op een zitting aan voor inhoudelijke behandeling of</p> <p>b. (na een voorwaardelijke straf) op een zitting aan voor behandeling van een vordering tot tenuitvoerlegging van het voorwaardelijk opgelegde gedeelte van de straf.</p>
De reclassering	wordt ingeschakeld:

(Reclassering Nederland, GGZ Reclassering Parnassia, Reclassering Leger des Heils)	<p>1. na ontvangst van een melding van inverzekeringstelling</p> <ul style="list-style-type: none"> - in het kader van een voorgeleiding met schorsing: met verdachte wordt gesproken, voorafgaand aan voorgeleiding; afhankelijk van de mogelijkheden wordt al dan niet een schorsingsverzoek voorbereid; - in het kader van een voorgeleiding zonder schorsing: er wordt een vroeghulp uitgevoerd waarbij in ieder geval geadviseerd wordt een voorlichtingsrapport uit te brengen; - waarbij geen sprake zal zijn van voorgeleiding: in principe wordt geen vroeghulp uitgevoerd; <p>2. nadat een verzoek tot voorlichtingsrapportage is ontvangen van PPS of OvJ.</p>
De reclassering	bedeelt de zaak, na ontvangst van de vroeghulpmelding en/of aanvraag voorlichtingsrapport van PPS of OvJ, bevattende het verzoek een intake bij de Waag te verzorgen, direct na binnenkomst toe aan een reclasseringswerker.
De reclassering	houdt binnen een week na ontvangst van de aanvraag met de verdachte een intakegesprek, teneinde de motivatie te onderzoeken voor behandeling in de Waag.
De reclassering	neemt, indien de verdachte gemotiveerd is, onverwijld contact op met de Waag om verdachte binnen een week op te roepen voor een intakegesprek bij de Waag.
De reclassering	neemt, indien de verdachte zich in voorlopige hechtenis bevindt, contact op met de behandelend OvJ, die aangeeft of het OM gelet op de ernst van de feiten zal meewerken aan een schorsing van de voorlopige hechtenis met de bijzondere voorwaarde behandeling bij de Waag. Zo ja, dient de reclassering een verzoek tot schorsing van de voorlopige hechtenis in voor de duur van een dag ten behoeve van het intakegesprek bij de Waag, en vervolgens - na ontvangst van het resultaat van de intake bij de Waag - dient de reclassering een verzoek tot schorsing van de voorlopige hechtenis in, met de bijzondere voorwaarde(n) dat verdachte zich zal gedragen naar de aanwijzingen van de reclassering en de behandeling in de Waag zal volgen. Daarbij wordt vermeld de datum en het tijdstip waarop verdachte met de behandeling in de Waag kan aanvragen.
De reclassering	ontvangt, binnen een maand na aanmelding, een rapport van de Waag over de (duur van de) noodzakelijke behandeling van de verdachte bij de Waag.
De reclassering	wint informatie in over de vraag of het geweld is gestopt.
De reclassering	zendt, binnen twee maanden na ontvangst van de aanvraag van het reclasseringsrapport, een (kort) voorlichtingsrapport met de actuele stand van zaken, de noodzakelijke behandeling bij de Waag, de programmabeschrijving van de Waag en een afdoeningsadvies toe aan het OM. Daarbij wordt ingegaan op de te stellen bijzondere voorwaarde(n), zoals verplicht reclasseringscontact en het volgen van (een bepaald aantal modules van) de behandeling bij de Waag.
De reclassering	houdt - voor zover van toepassing - , nadat de voorlopige hechtenis is geschorst, dan wel nadat vonnis is gewezen of de zaak voorwaardelijk is geseponeerd, toezicht op de naleving van gestelde bijzondere voorwaarde(n).
De reclassering	zendt, bij overtreding van de gestelde bijzondere voorwaarde(n), dan wel na afloop van de gestelde termijn van toezicht, bericht aan de OvJ over het verloop van de naleving van de bijzondere voorwaarde(n).
De reclassering	indien de verdachte een cliënt is van GGZ Reclassering Parnassia, dan kan deze ervoor kiezen de noodzakelijke, eventuele gecombineerde, behandeling te realiseren bij een andere zorgverlener (in plaats van de Waag), met inachtneming van de overige afspraken zoals deze in dit convenant zijn vastgelegd.
De Waag	stuurt de verdachte, nadat van de politie (bij 6-uurszaken) of van de reclassering (bij zaken waarin inverzekeringstelling of voorgeleiding plaatsvindt) een verzoek tot het houden van een intakegesprek met de verdachte is ontvangen, binnen een week een uitnodiging daartoe.
De Waag	laat dit intakegesprek plaatsvinden in een gebouw van de Waag binnen één week na de uitnodiging.
De Waag	meldt het resultaat van de intake onverwijld aan de reclassering.
De Waag	begint, na een positieve intake, in beginsel binnen één week met de behandeling.

De Waag	vangt de behandeling aan met module 1: de startmodule van zes wekelijkse bijeenkomsten van 1,5 uur (zie bijlage voor een overzicht van de inhoud van deze module).
De Waag	stuurt, uiterlijk binnen een maand na aanmelding van verdachte door de reclassering bij de Waag, een kort rapport naar de reclassering over de (duur van de) noodzaak en inhoud van de verdere behandeling bij de Waag.
De Waag	informeert de reclassering onverwijld bij verzuim, terugval of weigering van de behandeling; na positieve afronding van de behandeling wordt de reclassering eveneens op de hoogte gesteld.
De Waag	biedt, wanneer de verdachte tijdens een TOM-zitting een aanbod tot een taakstraftransactie in de vorm van een leerstraf huiselijk geweld heeft aanvaard, een leerstraf aan van 30 uur; bij verzuim, terugval of weigering van de behandeling wordt de reclassering onverwijld geïnformeerd; na positieve afronding van de behandeling wordt de reclassering eveneens op de hoogte gesteld.
De Waag	in gevallen waarin geen sprake is van een aangifte zal de politie, volgens de regels van het convenant tussen de politie Haaglanden of Hollands Midden en de Waag, trachten de dader te motiveren en door te geleiden naar de Waag. De Waag zal de dader na ontvangst van de aanmelding op korte termijn uitnodigen voor een behandeling op vrijwillige basis. De Waag zal met schriftelijke toestemming van de verdachte de politie informeren over de voortgang van de behandeling.

Bijlage f: Tijdlijn gezin

08-02-1965	Geboorte van de man, te District Suriname.
28-09-1967	Geboorte van de vrouw, te Paramaribo.
24-04-1992	Huwelijk man en vrouw, te Den Haag.
xx-xx-1992	Mutatie politie.
12-11-1995	Geboorte dochter, te Den Haag.
22-03-1997	Geboorte zoon, te Den Haag.
19-04-2001	Overdracht dossier jeugdgezondheidszorg inzake zoon aan GGD Den Haag.
05-07-2001	Beoordeling dossier jeugdgezondheidszorg inzake zoon door Jeugdgezondheidszorg.
01-04-2003	Inwerkingtreding 'Aanwijzing huiselijk geweld' van het College van procureurs-generaal (d.d. 11 maart 2003).
xx-08-2003	De vrouw gaat met de kinderen tijdelijk bij haar moeder wonen.
28-08-2003	Bezoek aan politie van de vrouw en een hulpverleenster; ook de broer van de vrouw is mee geweest.
26-09-2003	Aanmelding van de man bij De Waag door politie.
14-10-2003	Intakegesprek van de man en de vrouw bij De Waag.
16-10-2003	Acceptatie van de man als cliënt, na intakebespreking.
17-10-2003	Bericht naar de man van acceptatie en uitnodiging voor eerste gesprek.
21-10-2003	Eerste gesprek met de man bij De Waag; hierop volgen nog een aantal gesprekken.
xx-xx-2003	Melding van De Waag aan politie dat de man uit behandeltraject is gestapt.
xx-01-2004	De vrouw wordt met een mes bedreigd door de man.
29-01-2004	Laatste contact tussen De Waag ende man en de vrouw.
24-03-2004	Brief van De Waag naar de man en de vrouw dat dossier gesloten wordt en de verwijzer op de hoogte wordt gesteld.
16-04-2004	Ondertekening convenant Strafrechtelijke Aanpak Huiselijk Geweld Arrondissement 's-Gravenhage.
xx-05-2004	Pilot Kindspoor gaat van start (oorspronkelijk voor 12 maanden).
25-11-2004	Ondertekening convenant 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Den Haag'; ASHG gaat van start.
01-01-2005	Bij gebrek aan vrijwillige medewerking van opvoeders hebben niet langer alleen de RvdK en het AMK een taak, maar per vandaag ook BJJ-toegang.
01-05-2005	De vrouw wordt door de man bedreigd met de dood en krijgt een klap in haar gezicht.
02-05-2005	Aangifte bij politie door de vrouw, van bedreiging en mishandeling door de man. De vrouw gaat met kinderen tijdelijk bij haar moeder wonen. De vrouw neemt het besluit tot echtscheiding. Ergens binnen nu en 2 weken is de vrouw, op aandringen van haar familie, langs geweest bij het AMK en overstuurd geraakt.
03-05-2005	Contact tussen politie en officier van Justitie inzake aangifte.
04-05-2005	Aanmelding gezin bij Kindspoor, d.m.v. fax van politie (naar alle 3 instanties dus).
10-05-2005	Bespreking aanmelding in intake-overleg Kindspoor.
20-05-2005	Verhoor van de man bij politie.
25-05-2005	Verzending brief aan de vrouw, i.v.m. huisbezoek Bureau Jeugdzorg op 31-05-2005.
31-05-2005	Poging huisbezoek Bureau Jeugdzorg; de vrouw is niet thuis; 3 pogingen tot telefonisch contact.
01-06-2005	Brief van Bureau Jeugdzorg aan de vrouw en de man dat BJJ hen niet thuis heeft aangetroffen. Aan de man en de vrouw is gevraagd contact op te nemen.
13-06-2005	Brief van Bureau Jeugdzorg aan de vrouw en de man dat ze ondanks verzoeken daartoe geen contact hebben opgenomen, en de zaak vandaag aangemeld wordt bij het AMK.
14-06-2005	De melding van BJJ wordt aangenomen door het AMK en in de intake behandeld; toekenning prioriteit 'midden'. Politie ontvangt bericht van BJJ dat vrijwillige hulp niet van de grond is gekomen, en dat zaak is doorgestuurd naar AMK.
15-07-2005	Omzetting huwelijk van de man en de vrouw in geregistreerd partnerschap.

20-07-2005	Beëindiging geregistreerd partnerschap (flitsscheiding).
14-09-2005	Aanvang verder onderzoek door AMK; zaak wordt toebedeeld aan medewerker AMK.
22-09-2005	De zaak wordt besproken tijdens het multidisciplinair overleg.
28-09-2005	Naar zowel de vrouw als de man wordt een brief gestuurd om hen ieder apart uit te nodigen voor een gesprek. Brieven worden beide naar de (voormalig) echtelijke woning gestuurd.
04-10-2005	Medewerker AMK heeft contact met intern begeleider school kinderen; geen zorgelijke signalen. De vrouw belt AMK dat ze op gesprek komt.
05-10-2005	De vrouw heeft een gesprek op het kantoor van het AMK.
06-10-2005	De man verschijnt niet op afspraak met het AMK, zonder afmelding. Het AMK stuurt een brief aan de vrouw.
10-10-2005	Verhuizing van de vrouw en de kinderen naar haar nieuwe adres.
17-10-2005	De vrouw is afspraak voor VU-onderzoek kinderen vergeten; AMK onderstreept noodzaak hulpverlening; de vrouw wil bedenktijd tot 24-10-2005. De man neemt contact op met het AMK; er wordt een afspraak gemaakt voor 1 november 2005.
19-10-2005	AMK stuurt een bevestigingsbrief naar de man over de afspraak op 1 november 2005.
24-10-2005	De vrouw probeert contact op te nemen met AMK, maar de medewerkster is ziek.
01-11-2005	Contact tussen de vrouw en AMK, de vrouw geeft aan dat ze nu geen hulpverlening wil. De man heeft een gesprek met het AMK; hij ontkent mishandeling en geeft aan te willen meewerken aan VU-onderzoek, hij zal dit met de vrouw bespreken en zegt hierover volgende dag terug te bellen.
02-11-2005	Uit contact tussen AMK en huisarts blijkt dat de huisarts de vrouw en kinderen zelden ziet. Tijdens multidisciplinair overleg wordt afgesproken brief naar de man en de vrouw te sturen om, als ze niet met VU-onderzoek instemmen, een onderzoek bij BJZ te laten uitvoeren, ook wordt vermeld dat hulpverlening op gang moet komen en worden ouders gewezen op De Waag.
08-11-2005	AMK probeert navraag te doen bij De Waag, lukt niet.
15-11-2005	Behandeling zaak van de man bij politierechter. AMK probeert navraag te doen bij De Waag, lukt niet.
16-11-2005	De brief wordt door het AMK naar de man en de vrouw gestuurd, met de opdracht voor 28 november 2005 te reageren. AMK probeert navraag te doen bij De Waag, lukt niet.
17-11-2005	AMK probeert navraag te doen bij De Waag, lukt niet.
21-11-2005	Uit contact tussen AMK (Kindspoor) en De Waag blijkt inzake hulpverlening van De Waag aan de man en de vrouw, dat zij in 2003 slechts op kennismakingsgesprek zijn geweest. Op de betreffende vraag van het AMK wordt gezegd dat de man en de vrouw zich opnieuw kunnen aanmelden.
27-11-2005	Overlijden van de vrouw, te Den Haag. Overlijden van de dochter, te Rijssen-Holten. Overlijden van de zoon, te Rijssen-Holten. Overlijden van de man, te Rijssen-Holten.
28-11-2005	Naar aanleiding van hulpaanbod van AMK zouden de vrouw en de man uiterlijk vandaag moeten laten weten of zij hiermee akkoord gingen.

Bijlage g: Andere opvallende zaken

Bij de bestudering van de casus en de betrokkenheid van de verschillende organisaties en instellingen is de commissie, naast wat eerder in dit rapport gemeld is, een aantal zaken opgevallen.

Risicotaxaties

Het maken van een risicotaxatie is voor alle betrokken instanties een wezenlijk onderdeel van de werkzaamheden. Het is de commissie niet gebleken dat hiervoor eenduidige uitgangspunten en werkwijzen bestaan. Zo zegt de ene instelling dat een (dreigende) scheiding juist een groter risico oplevert, terwijl een andere instelling weer uitgaat van minder risico indien dader en andere gezinsleden elders verblijven. Ook is het de commissie opgevallen dat geen van de instellingen een gericht daderprofiel met risicotaxatie heeft gemaakt. Indien de hulpverlening door een dader wordt afgebroken, is onduidelijk welke instantie verantwoordelijk is voor de risicobeoordeling. Bij afbreking van de vrijwillige daderbehandeling bij De Waag wordt er een melding in de richting van de politie gedaan. De politie onderneemt, behoudens de melding toe te voegen aan het dossier, geen verdere acties. Dit betekent dat een afbreking niet wordt gesanctioneerd.

De politie heeft aangegeven dat het haar aan deskundigheid ontbreekt om een daderprofiel of een gedegen risicotaxatie te maken. De politie kan alleen rapporteren over de ernst van de geconstateerde aard en ernst van de gepleegde strafbare feiten.

Bureau Jeugdzorg en financiering van het reageren op signalen van derden

In het kader van het onderzoek heeft Bureau Jeugdzorg aangegeven dat het Stadsgewest Haaglanden in zijn rol van financier geen middelen beschikbaar heeft gesteld voor het reageren op signalen van derden, terwijl Bureau Jeugdzorg hier naar eigen zeggen wel een maatschappelijke en wettelijke taak heeft.

Het Stadsgewest Haaglanden heeft ons bij brief van 18 januari 2006 in reactie op deze stelling van Bureau Jeugdzorg gemeld, dat Haaglanden noch ambtelijk, noch bestuurlijk op enigerlei wijze heeft gemeld aan Bureau Jeugdzorg, dat 'reageren op basis van signalen van derden' geen beleidsprioriteit was en is. Haaglanden geeft aan dat in de subsidieaanvraag 2005 van Bureau Jeugdzorg voor deze taak geen subsidie is aangevraagd. Haaglanden heeft derhalve voor deze taak dan ook geen subsidie verstrekt. Wel is met Bureau Jeugdzorg de afspraak gemaakt in 2005 nader te bezien of en zo ja op welke wijze verder inhoud kan worden gegeven aan deze taak.

In de loop van 2005 is hierover dan ook tussen Haaglanden en Bureau Jeugdzorg nader overleg gevoerd. In de subsidieaanvraag voor 2006 heeft Bureau Jeugdzorg aangegeven van mening te zijn dat voor deze nieuwe taak (reageren op signalen van derden) een adequate financiering geregeld dient te worden. Een en ander heeft er toe geleid, aldus Haaglanden, dat met de financiering 2006 rekening is gehouden met de taak 'reageren op signalen van derden' door het maken van een afzonderlijke productieafspraken met Bureau Jeugdzorg.

In het Uitvoeringsprogramma Jeugdzorg 2006 wordt prioriteit toegekend aan het terugbrengen van de wachtlijsten, de verbetering van de kwaliteit van de voogdij

en gezinsvoogdij, de ontwikkeling van een adequaat aanbod voor jeugdigen met ernstige gedragsproblemen, een doelmatige en effectieve aansluiting tussen de regionale en lokale jeugdzorg en vergroting van het door het Rijk beschikbaar gestelde budget voor Jeugdzorg Haaglanden. De commissie heeft hiervan kennisgenomen.

Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming

Opvallend naar het oordeel van de commissie is de ogenschijnlijk diffuse verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen Bureau Jeugdzorg en de Raad voor de Kinderbescherming. Beide instellingen houden zich met dezelfde doelgroep bezig met een verschillende invalshoek. Bureau Jeugdzorg is een hulpverlenende instelling en de Raad voor de Kinderbescherming heeft tot taak te beoordelen of er noodzaak is tot het nemen van maatregelen, welke maatregelen na een rechterlijke toetsing opgelegd kunnen worden.

De financiering is ook verschillend. Bureau Jeugdzorg wordt gefinancierd door het Ministerie van VWS, en de Raad voor de Kinderbescherming door het Ministerie van Justitie.

Het komt de commissie voor, zonder daar diepgaand onderzoek naar te hebben gedaan, dat op dit vlak de nodige efficiencywinst kan worden geboekt door beide organisaties ineen te schuiven.

Opvallend is dat de directeur van Bureau Jeugdzorg zegt dat Bureau Jeugdzorg jeugdzorg geeft en geen gezinszorg, terwijl de vertegenwoordiger van de Raad voor de Kinderbescherming juist aangeeft in de hulpverlening het gehele gezin te willen betrekken omdat hulp aan een deel minder effectief is dan aan het gehele gezin.

De Waag

Om voor een vrijwillige behandeling bij De Waag in aanmerking te kunnen komen is een verwijzing van de huisarts noodzakelijk. De reden hiervoor is dat de behandeling van De Waag AWBZ-gefinancierd is. Het komt de commissie enerzijds onlogisch belemmerend en anderzijds bureaucratisch voor dat een dader eerst zich bij de huisarts dient te voegen alvorens een hulpverleningstraject te kunnen starten. Als daders al bereid zijn vrijwillig een hulpverleningstraject te willen starten, zal een bezoek aan de huisarts alleen maar een extra obstakel opleveren, terwijl de noodzaak van een vrijwillig traject reeds is aangetoond.

Indien door een dader een vrijwillig hulpverleningstraject bij De Waag wordt afgebroken, mag – indien dit aan de orde is vanwege de aanwezigheid van kinderen – Kindspoor hiervan niet zonder toestemming van de dader worden geïnformeerd. Een dergelijke melding is wel in het belang van het kind.

Ook ten aanzien van andere samenwerkingsverbanden is het essentieel evidente informatie te kunnen wisselen. Hulpverlening heeft behoefte aan informatie van politie en justitie, terwijl informatie van de hulpverlening een rol kan spelen bij opsporing en vervolging.

Tenslotte, naar het oordeel van de commissie, is er in het gehele traject van hulpverlening sprake van een te grote mate van vrijwilligheid. De drang- en dwangmiddelen zijn beperkt. Dit maakt het mogelijk voor cliënten / ouders / daders om af te haken. Wat de laatsten betreft, alleen in geval van een strafrechtelijk traject met een voorwaardelijke straf is behoudens het opleggen van TBS sprake van een 'verplichtende' omstandigheid.